

Universal Active Mathematics

सक्रिय जनगणित

Math Delight - 5

गणित गंमत 5

Conceived and Written by

**Dr. Vivek Monteiro, Geeta Mahashabde
Navnirmiti Learning Foundation Authors' Team**

Original English Version is Supported By

TATA TRUSTS

Universal Active Math - Math Delight 5 - English - Marathi Bilingual Version

©Vivek Monteiro, Geeta Mahashabde, Navnirmiti Learning Foundation

Concept & Development of worksheets : 1999 - 2017

Math Delight 5 - English Version - 2017

Math Delight 5 - English-Marathi Bilingual Version - 2017

All rights reserved with Navnirmiti Learning Foundation

Published by : Navnirmiti Learning Foundation

Graphics and Design : Russell Gonsalves, Geeta Mahashabde, Laxman Vyavhare

Cover Design :

Authors' team : Vivek Monteiro, Geeta Mahashabde, Neelima Deshpande, Vathsala Sharma, Sushma Bakshi, Vipula Abhyankar, Arti Gokhale, Swati Joshi, Dinesh Lahoti, Alaka Sathe, Swati More, Naresh Bhoir.

Marathi Translation : Alaka Sathe

Supported By : Priyanvada Barbhai, Varsha Khanvelkar, Ashwini Joshi, Sushma Kamble, Fundilal Mali

Head Office of UAM Programme

Navnirmiti Learning Foundation

Above 'Samatesathi Gunvatta',
564 B/2, Shaniwar Peth,
Ramanbaug Chowk
Pune - 411 030

(020) 24471040 / 9850303396

navnirmitilearning@gmail.com

www.navnirmitilearning.org

Navnirmiti Eduquality Foundation

'Discover It', Priyadarshini Apartments,
Padmavati Hospital Lane,
Near IIT Market Gate,
Powai, Mumbai - 400 076.

(022) 25786520 / 25773215

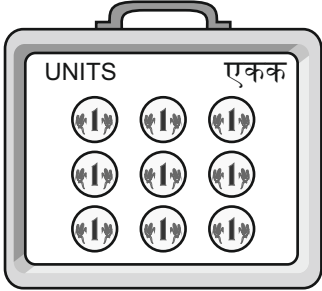
navnirmitieduquality@gmail.com

Supported By :

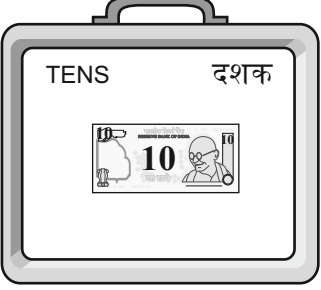
Make the following numbers using slates and currency notes.

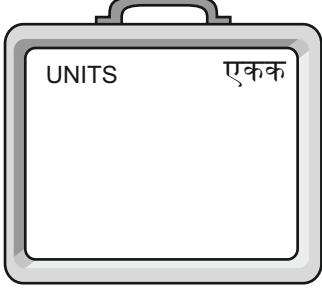
Observe the picture and write the numbers in the houses.

पाठ्या आणि नोटा वापरून पुढील संख्या तयार करा. चित्रे पाहून चौकटीत अंकातली संख्या लिहा.

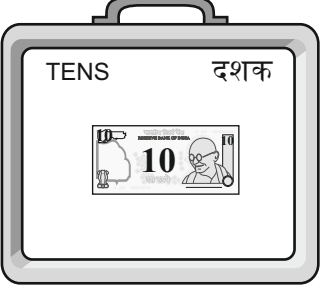

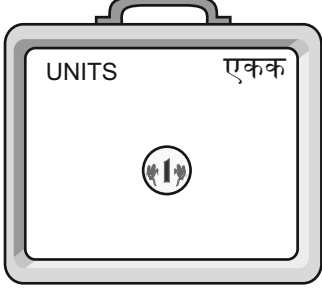
T	द	U	ए

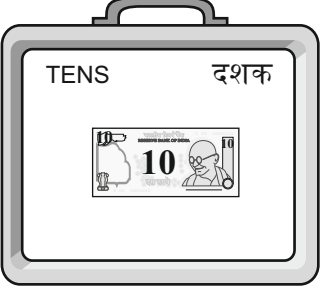

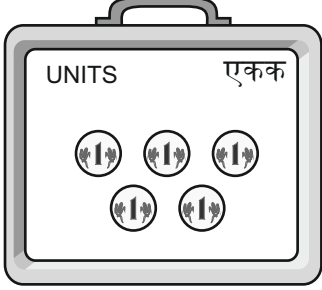
T	द	U	ए

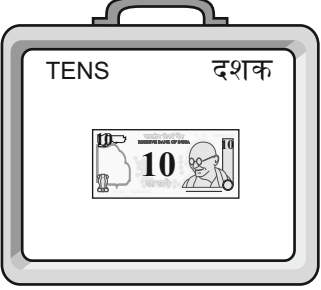

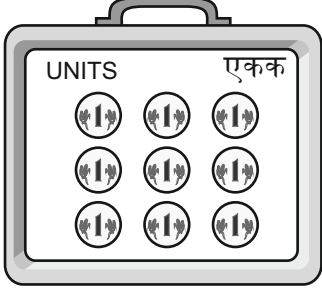
T	द	U	ए

T	द	U	ए

T	द	U	ए

How many rupees ? Write the numbers in the houses.

किती रुपये आहेत? संख्या चौकटीत लिहा.

TENS दशक

UNITS एकक

T द	U ए

TENS दशक

UNITS एकक

T द	U ए

TENS दशक

UNITS एकक

T द	U ए

TENS दशक

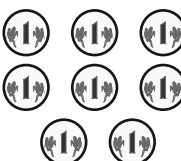
UNITS एकक

T द	U ए

TENS दशक

UNITS एकक

T द	U ए

How many rupees ? Write the numbers in the houses.

किती रुपये आहेत? संख्या चौकटीत लिहा.

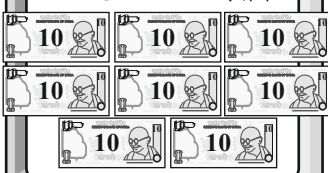
TENS दशक

UNITS एकक

T द	U ए

TENS दशक

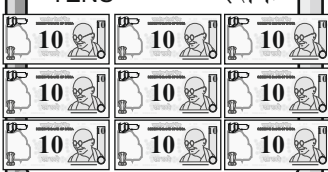

UNITS एकक

T द	U ए

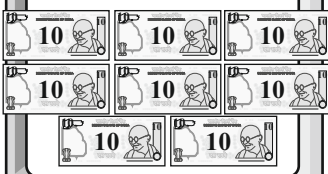
TENS दशक

UNITS एकक

T द	U ए

TENS दशक

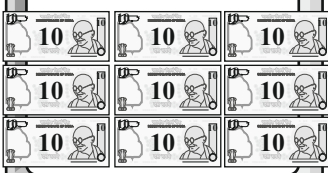

UNITS एकक

T द	U ए

TENS दशक

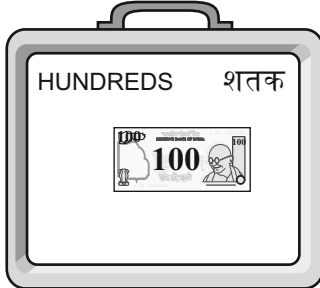
UNITS एकक

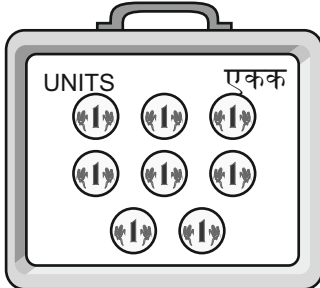

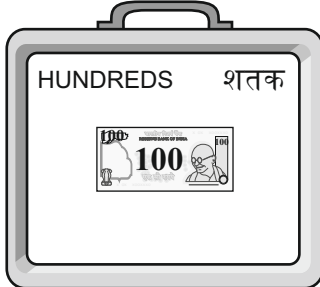
T द	U ए

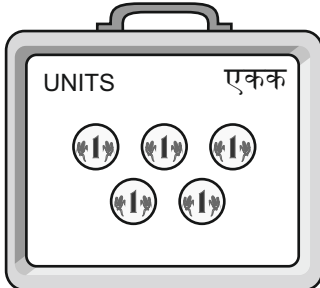
How many rupees ? Write the numbers in the houses.

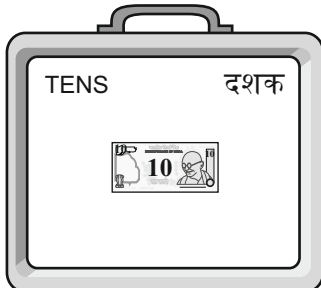
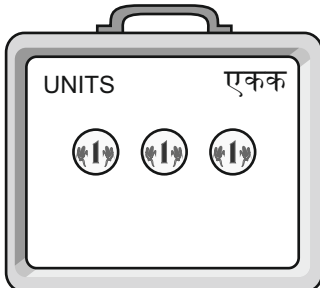
किती रुपये आहेत? संख्या चौकटीत लिहा.

			<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%; text-align: center;">H श</td> <td style="width: 33%; text-align: center;">T द</td> <td style="width: 33%; text-align: center;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="height: 40px;"></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	H श	T द	U ए			
H श	T द	U ए							

			<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%; text-align: center;">H श</td> <td style="width: 33%; text-align: center;">T द</td> <td style="width: 33%; text-align: center;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="height: 40px;"></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	H श	T द	U ए			
H श	T द	U ए							

			<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%; text-align: center;">H श</td> <td style="width: 33%; text-align: center;">T द</td> <td style="width: 33%; text-align: center;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="height: 40px;"></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	H श	T द	U ए			
H श	T द	U ए							

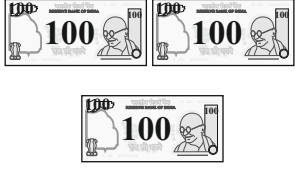
			<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%; text-align: center;">H श</td> <td style="width: 33%; text-align: center;">T द</td> <td style="width: 33%; text-align: center;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="height: 40px;"></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	H श	T द	U ए			
H श	T द	U ए							

			<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%; text-align: center;">H श</td> <td style="width: 33%; text-align: center;">T द</td> <td style="width: 33%; text-align: center;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="height: 40px;"></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	H श	T द	U ए			
H श	T द	U ए							

How many rupees ? Write the numbers in the houses.

किती रुपये आहेत? संख्या चौकटीत लिहा.

HUNDREDS शतक

TENS दशक

UNITS एकक

H	श	T	द	U	ए

HUNDREDS शतक

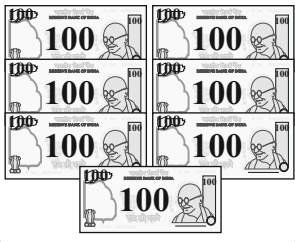
TENS दशक

UNITS एकक

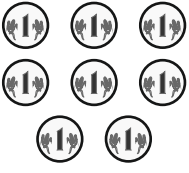
H	श	T	द	U	ए

HUNDREDS शतक

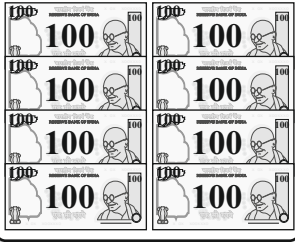
TENS दशक

UNITS एकक

H	श	T	द	U	ए

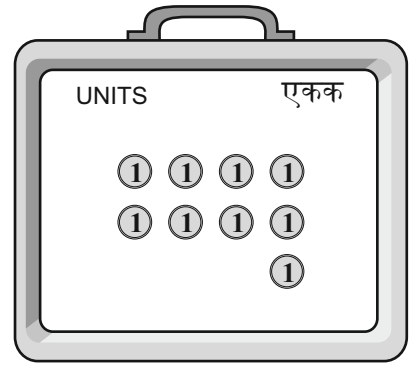
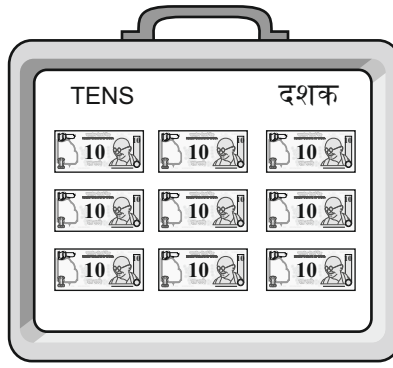
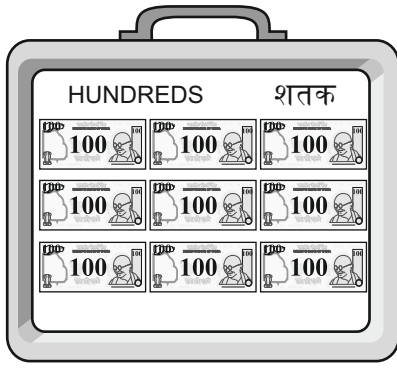
HUNDREDS शतक

TENS दशक

UNITS एकक

H	श	T	द	U	ए

Write the number above
वरील संख्या अंकात लिहा.

H श	T द	U ए

Add one more.

We have ten units.

Make a ten and keep it in the house of tens.

The units house is empty.

Ten tens make a hundred. Keep the hundred rupee note in the house of hundreds.

यात आणखी एक मिळवा.

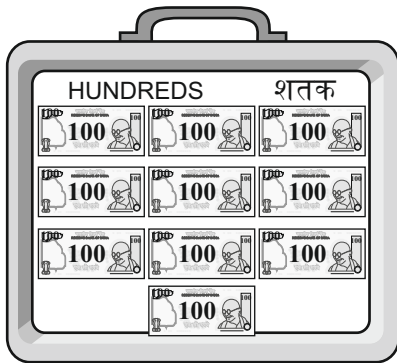
आपल्याजवळ दहा एकक झाले.

त्यांचा दशक करा आणि दशकाच्या घरात ठेवा.

एकाकाचे घर आता रिकामे आहे.

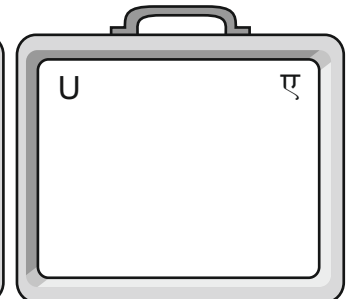
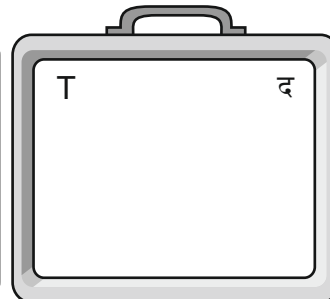
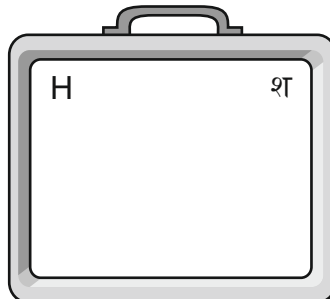
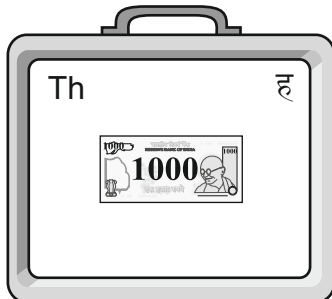
दहा दशकांचा एक शतक होतो.

शतकाची नोट करून ती शतकाच्या घरात ठेवा.

Now we have ten hundreds in the house of hundreds. Exchange ten hundreds with a thousand note. Make a house of thousands and keep it in the left of the hundreds' house.

आता आपल्याजवळ शतकाच्या घरात दहा शतक झाले. हे हजारामध्ये बदला. शतकाच्या घराच्या डाव्या बाजूला हजाराचे घर बनवा आणि हजाराची नोट त्या घरात ठेवा.

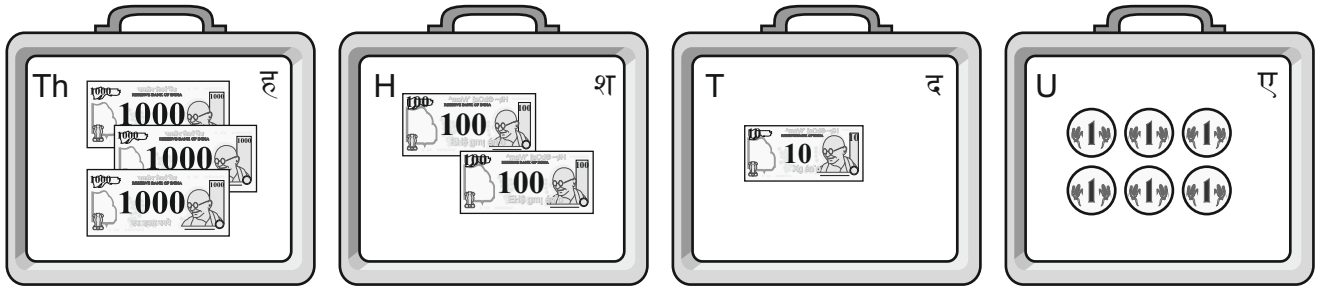

Write the number :
संख्या लिहा -

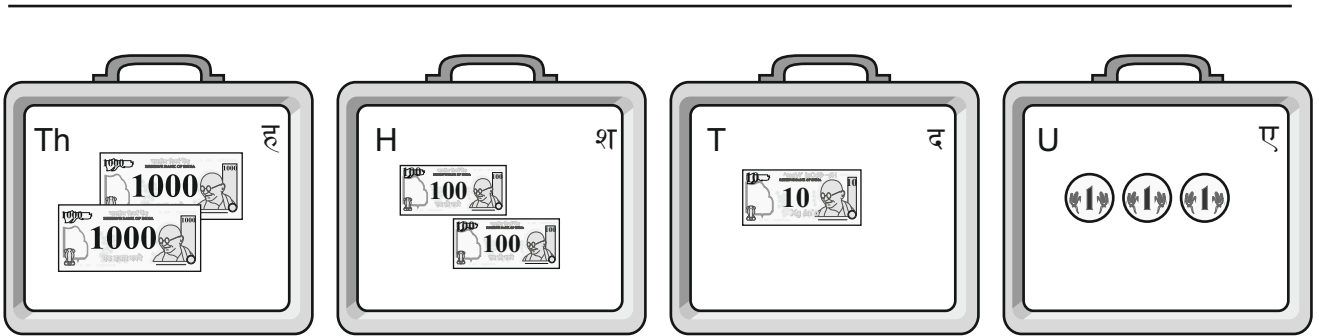
Th ह	H श	T द	U ए

How many rupees? Write the number in numerals and words.

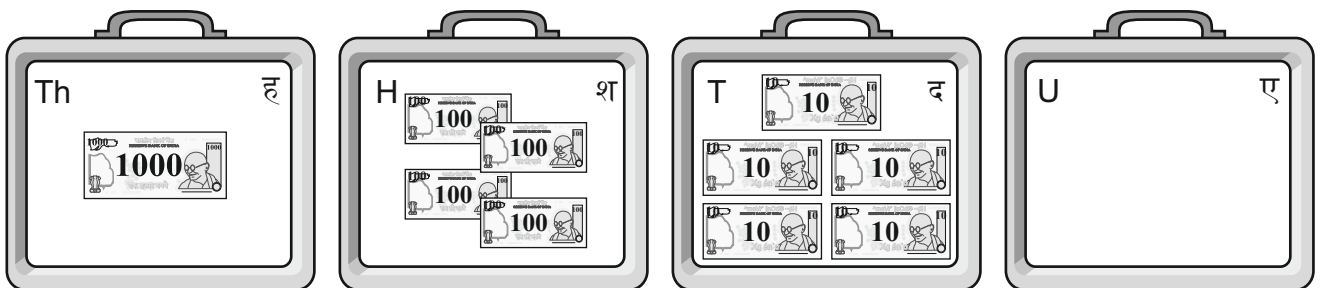
किती रुपये आहेत? संख्या अंकात व अक्षरात लिहा.

Th ह	H श	T द	U ए

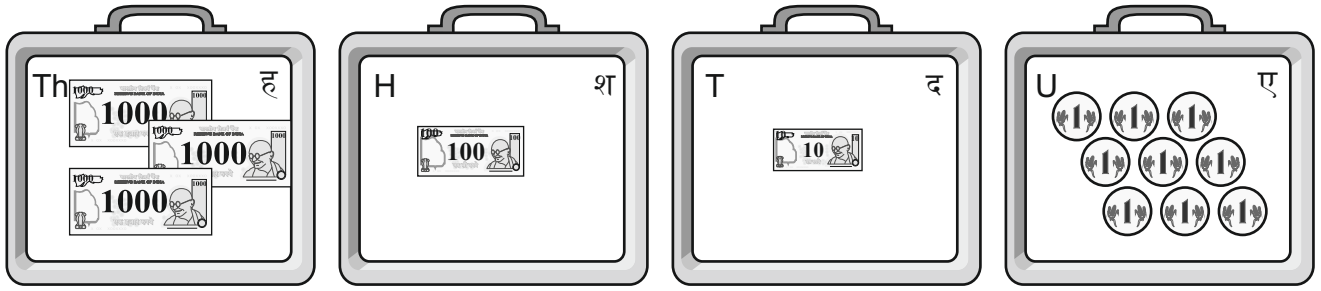
Th ह	H श	T द	U ए

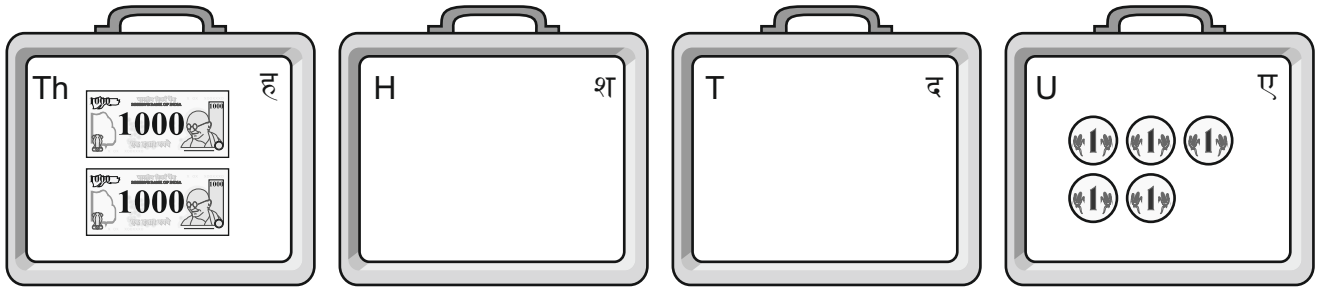
Th ह	H श	T द	U ए

How many rupees? Write the number in numerals and words.

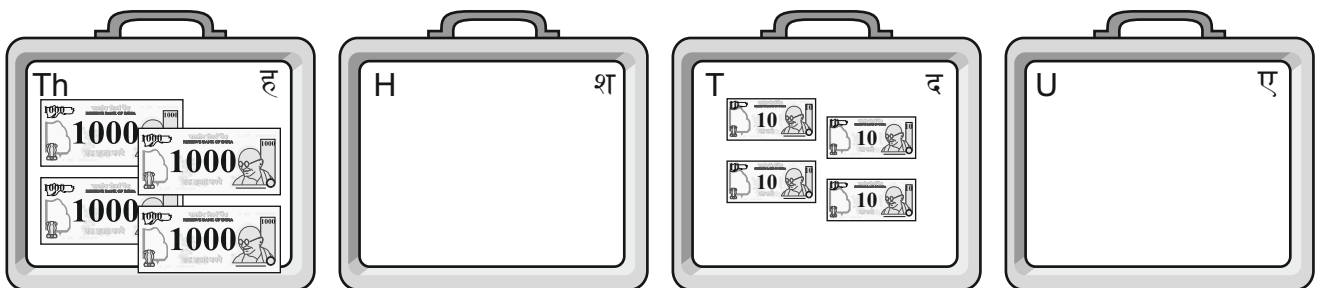
किती रुपये आहेत? संख्या अंकात व अक्षरात लिहा.

Th ह	H श	T द	U ए

Th ह	H श	T द	U ए

Th ह	H श	T द	U ए

Using notes make the numbers in sequence and write them.

नोटोंचा वापर करून क्रमाने संख्या तयार करा व लिहा.

8707	8708					
------	------	--	--	--	--	--

1097	1098					
------	------	--	--	--	--	--

6995	6996					
------	------	--	--	--	--	--

7017	7018					
------	------	--	--	--	--	--

1255	1256					
------	------	--	--	--	--	--

5003	5004					
------	------	--	--	--	--	--

9019						
------	--	--	--	--	--	--

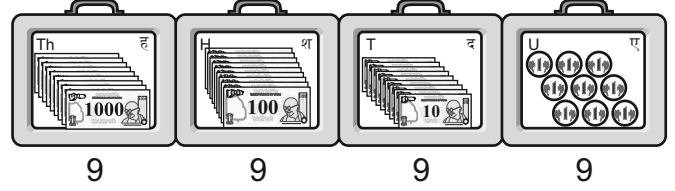
5000						
------	--	--	--	--	--	--

Use Slates and Currency Notes to make the numbers.

पाट्या आणि नोटांचा वापर करून संख्या तयार करा.

Take 9999 rupees.

9999 रुपये घ्या.

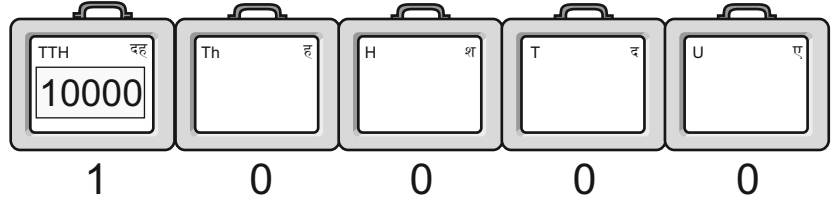

Add one rupee.

त्यात आणखी एक रुपया घाला.

Exchange ten ones for a ten. Keep it in the house of tens. Exchange ten tens for a hundred. Keep it in the house of hundreds. Exchange ten hundreds for a thousand. Keep it in the house of thousands. Exchange ten thousands for a 'Ten Thousand'. Make a new house for 'Ten Thousand'. Make notes of Rs. 10000 for this activity.

दहा एकांचा दशक करा. तो दशकाच्या घरात ठेवा. आता दहा दशकांचा शतक करून तो शतकाच्या घरात ठेवा. दहा शतकांचा एक हजार करा. तो हजाराच्या घरात ठेवा. आता दहा हजारांचे एक 'दशहजार' करा. दहाहजारासाठी एक वेगळे घर करा. या कृतीसाठी दहाहजाराच्या नोटा वापरा.

Use notes which are 10,000 or less and make any number. Write it here. Also write the number in words.

दहा हजार आणि त्यापेक्षा लहान नोटा वापरून कोणतीही संख्या तयार करा. ती अंकात व अक्षरात लिहा.

Write the numbers.

संख्या लिहा.

Notes of 10000 दहाहजाराच्या नोटा	Notes of 1000 हजाराच्या नोटा	Notes of 100 शतकाच्या नोटा	Notes of 10 दहाच्या नोटा	1 rupee coins एक रुपयाची नाणी	Number संख्या
10000					
1	6	2	3	5	16,235
	5	3	2	4	
2	0	3	4	5	
2	0	2	0	2	
4	0	0	0	5	
	9	0	9	0	
		8	6	3	
	8	8	8	8	
9	9	9	9	9	
9	0	0	0	0	
	9	0	0	0	
5	3	4	2	1	

Observe the numbers and write how many notes of 1000, 100, 10, and 1 rupee will be needed to make that number.

संख्येचे निरीक्षण करा आणि ती संख्या तयार करण्यासाठी कोणत्या प्रकारच्या किती नोटा लागतील ते लिहा.

Number संख्या	Notes of 1000 हजाराच्या नोटा 	Notes of 100 शतकाच्या नोटा 	Notes of 10 दहाच्या नोटा 	1 rupee coins एक रुपयाची नाणी
3,245	3	2	4	5
2,000				
4,500				
6,008				
435				
7,009				
98				
9,999				
8,080				
5,005				

Observe the numbers and write how many notes of 1000, 100, 10, and 1 rupee will be needed to make that number.

संख्येचे निरीक्षण करा आणि ती संख्या तयार करण्यासाठी कोणत्या प्रकारच्या किती नोटा लागतील ते लिहा.

Number संख्या	Notes of 10000 दहाहजाराच्या नोटा 	Notes of 1000 हजाराच्या नोटा 	Notes of 100 शतकाच्या नोटा 	Notes of 10 दहाच्या नोटा 	1 rupee coins एक रुपयाची नाणी
52,668	5	2	6	6	8
24,306					
40,800					
6,300					
98,005					
90,000					
5,000					
45,636					
80,808					
8,080					
88,888					

Write the names of houses for each number and read the number.

प्रत्येक संख्येसाठी घरांची नावे लिहा आणि संख्या वाचा.

T द	U ए
3	7

2	3	6

5	0	5

4	3	6	8

5	0	0	2

6	0	5	0

8	7	2	3

4	1	3	6	8

6	0	7	2	5

5	0	3	0	9

6	0	0	0	4

1	2	3	4	5

4	4	4	4	4

Use slates to make houses upto ten thousand. Make the given number using notes.
Read and write their names.

पाठ्या वापरून दहा हजारापर्यंतची घरे तयार करा. दिलेली संख्या नोटा वापरून तयार करा, लिहा आणि वाचा.

Number संख्या	Ten Thousand दहाहजार	Thousand हजार	Hundred शतक	Tens दशक	Units एकक
45,678	4	5	6	7	8
	Forty Five Thousand पंचेचाळीस हजार		Six Hundred सहाशे	Seventy Eight अठ्ठ्याहत्तर	
12,345					
30,089					
9,076					
468					
10,005					

Mark the terms in the following expressions and solve.

पदे ओळखून अधोरेखित करा व पदावली सोडवा.

$\underline{3 \times 5} - 2$ $= 15 - 2$ $= 13$	$2 \times 3 + 4$ $=$ $=$	$2 + 3 \times 4$ $=$ $=$
$2 \times 3 + 4 \times 2$ $=$ $=$	$2 \times 4 + 3 \times 2$ $=$ $=$	$10 + 3 \times 3$ $=$ $=$

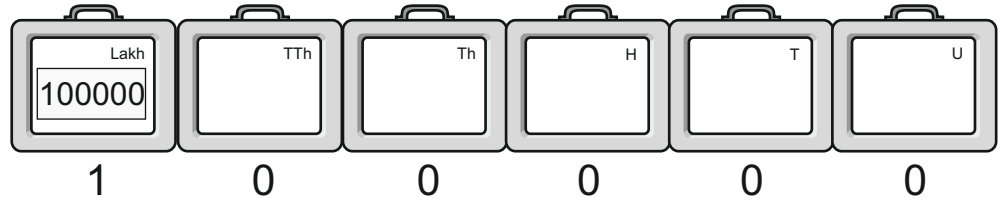
Brackets are to be solved first (from inner most to outermost)

कंस आधी सोडवायचा (सर्वात आतला कंस सर्वात आधी) हे लक्षात घेऊन पदावली सोडवा.

$(4 + 5) \times 2$ $=$ $=$	$(2 \times 3) + (1 + 4)$ $=$ $=$	$2 + (3 + 5) \times 2$ $=$ $=$
$[2 \times (1 + 3)] + 1$ $=$ $=$ $=$	$[1 + (2 + 3) \times 4]$ $=$ $=$ $=$	$3 + [(5 + 1) \times 2]$ $=$ $=$ $=$

Take 99,999. Add one. Exchange as before. Make a house for 'Lakhs'.

99,999 रुपये घ्या. त्यात एक मिळवा. मागीलप्रमाणे सुट्यांचे बंदे करत एक लाखाचे घर तयार करा.

Use currency notes upto 1,00,000.

Make four numbers and write them here.

एक लाखापर्यंतच्या नोटा वापरून चार संख्या तयार करा व लिहा.

Take 9,99,999. Add one.

Make the exchanges.

Make a new house for 'Ten Lakhs'.

9,99,999 घ्या. त्यात एक मिळवा.

सुट्यांचे बंदे करत जा.

दहा लाखासाठीचे नवे घर तयार करा.

Use notes upto 10,00,000.

Make and write four numbers.

10,00,000 पर्यंतच्या नोटा वापरून चार संख्या तयार करा आणि अंकात लिहा.

Take 99,99,999. Add one.

Make the exchanges

Make a new house of 'One Crore'.

99,99,999 घ्या. त्यात एक मिळवा.

सुट्यांचे बंदे करत जा.

एक कोटीसाठीचे नवे घर तयार करा.

Use notes upto 10,00,000 and play the game 'Kaun Banega Crorepati'

10 लाख पर्यंतच्या नोटा वापरून कौन बनेगा करोडपती हा खेळ खेळा.

Make, place and write the following numbers.

पुढील संख्या तयार करा, पाट्यांच्या घरांमध्ये मांडा व अंकात लिहा.

3,45,123

12,25,245

24,00,378

Read the following numbers. Put commas at the appropriate place. Write the number in words.

खालील संख्या वाचा. घरांचा विचार करून योग्य जागी स्वल्पविराम लिहा. संख्या अक्षरात लिहा.

1) 45 → _____

2) 345 → _____

3) 1345 → _____

4) 21345 → _____

5) 421345 → _____

6) 6421345 → _____

Use slates to make houses upto Ten Crores. Make the given numbers and read their names.

पाठ्या वापरून दहा कोटी पर्यंतची घरे तयार करा. दिलेल्या संख्या नोंदा वापरून बनवा आणि त्या वाचा.

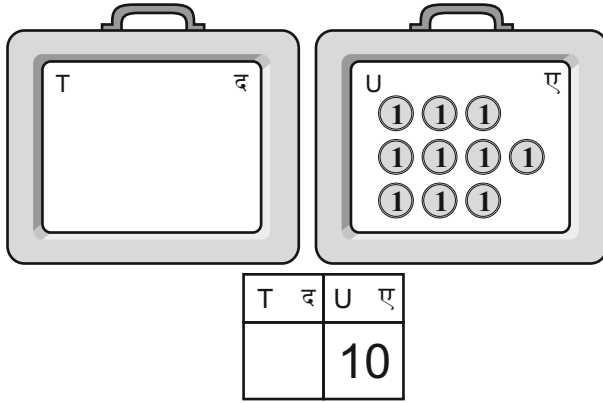
1000000000	100000000	10000000	1000000	100000	10000	1000	100	10	1
Ten Crore दहा कोटी	Crore कोटी	Ten Lakh दहा लाख	Lakh लाख	Ten Thousand दहा हजार	Thousand हजार	Hundred शतक	Ten दशक	One एकक	
3	2	2	1	4	3	1	1	5	
Thirty two Crore बत्तीस कोटी	Twenty one Lakh एकवीस लाख	Forty three Thousand त्रेचाळीस हजार	One Hundred एकशे	Fifteen पंधरा					
4	4	3	0	6	5	2	6	3	
2	0	0	0	7	0	3	0	9	
3	3	3	3	3	3	3	0	0	

Use slates and currency notes to make the numbers from ten to twenty in loose form and tight form. Place them in the correct houses. Write the number in both forms.

पाट्या व नोटा-नाणी वापरून दहा ते वीस या संख्या बंद रुपात आणि खुल्या रुपात तयार करा. त्या योग्य घरांमध्ये मांडा. संख्या बंद व खुल्या रुपात अंकात लिहा.

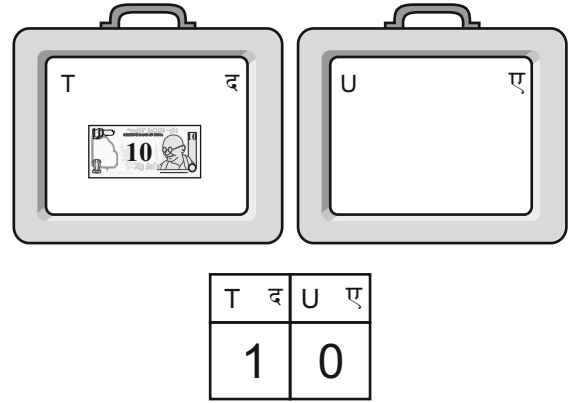
Ten rupees in loose form

दहा रुपये खुल्या रुपात

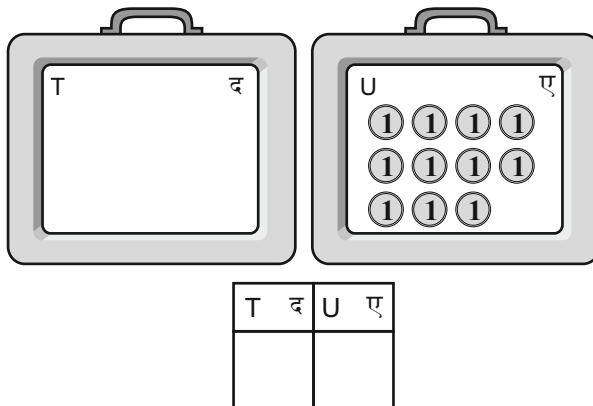
Ten rupees in tight form

दहा रुपये बंद रुपात

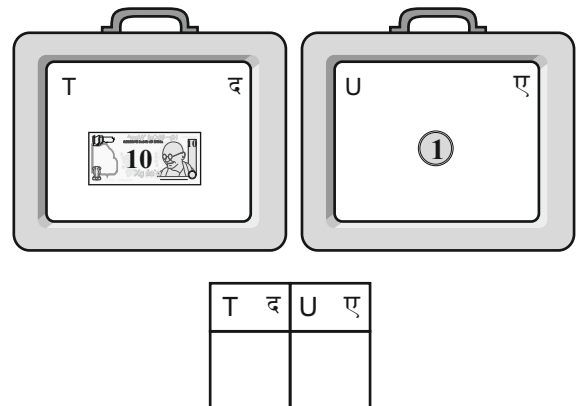
Eleven rupees in loose form

अकरा रुपये खुल्या रुपात

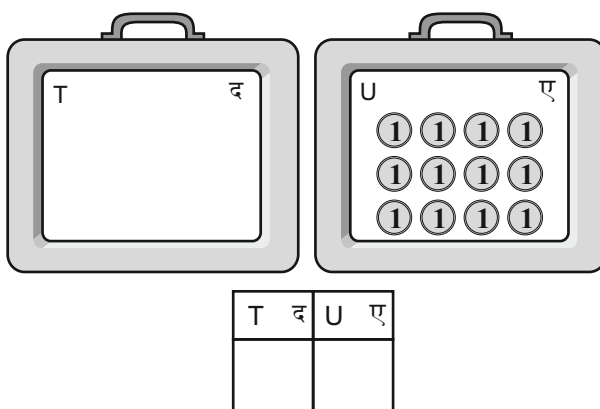
Eleven rupees in tight form

अकरा रुपये बंद रुपात

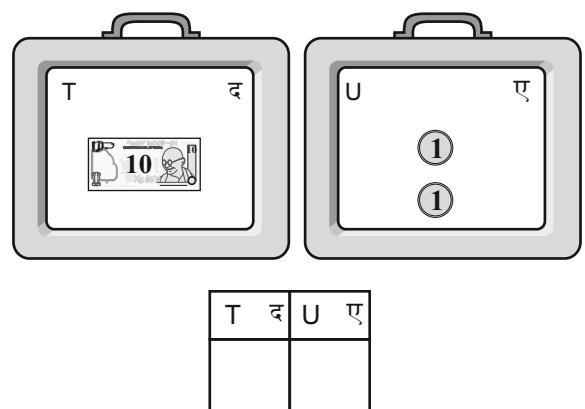
Twelve rupees in loose form

बारा रुपये खुल्या रुपात

Twelve rupees in tight form

बारा रुपये बंद रुपात

Make houses with slates. Make the numbers in loose form and tight form. Write each form.

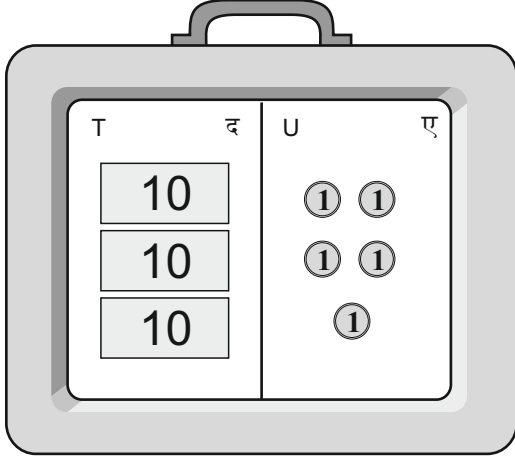
पाट्यांची घरे तयार करा. संख्या खुल्या आणि बंद रूपात तयार करा व अंकात लिहा.

		Loose form खुले रूप		Tight form बंद रूप								
(12)	→	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px; height: 60px;"> <tr> <td style="padding: 5px;">T द</td> <td style="padding: 5px;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"></td> <td style="padding: 5px; text-align: center;">12</td> </tr> </table>	T द	U ए		12		<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px; height: 60px;"> <tr> <td style="padding: 5px;">T द</td> <td style="padding: 5px;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px; text-align: center;">1</td> <td style="padding: 5px; text-align: center;">2</td> </tr> </table>	T द	U ए	1	2
T द	U ए											
	12											
T द	U ए											
1	2											
(16)	→	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px; height: 60px;"> <tr> <td style="padding: 5px;">T द</td> <td style="padding: 5px;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"></td> <td style="padding: 5px;"></td> </tr> </table>	T द	U ए				<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px; height: 60px;"> <tr> <td style="padding: 5px;">T द</td> <td style="padding: 5px;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"></td> <td style="padding: 5px;"></td> </tr> </table>	T द	U ए		
T द	U ए											
T द	U ए											
(17)	→	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px; height: 60px;"> <tr> <td style="padding: 5px;">T द</td> <td style="padding: 5px;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"></td> <td style="padding: 5px;"></td> </tr> </table>	T द	U ए				<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px; height: 60px;"> <tr> <td style="padding: 5px;">T द</td> <td style="padding: 5px;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"></td> <td style="padding: 5px;"></td> </tr> </table>	T द	U ए		
T द	U ए											
T द	U ए											
(18)	→	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px; height: 60px;"> <tr> <td style="padding: 5px;">T द</td> <td style="padding: 5px;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"></td> <td style="padding: 5px;"></td> </tr> </table>	T द	U ए				<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px; height: 60px;"> <tr> <td style="padding: 5px;">T द</td> <td style="padding: 5px;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"></td> <td style="padding: 5px;"></td> </tr> </table>	T द	U ए		
T द	U ए											
T द	U ए											
(15)	→	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px; height: 60px;"> <tr> <td style="padding: 5px;">T द</td> <td style="padding: 5px;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"></td> <td style="padding: 5px;"></td> </tr> </table>	T द	U ए				<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px; height: 60px;"> <tr> <td style="padding: 5px;">T द</td> <td style="padding: 5px;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"></td> <td style="padding: 5px;"></td> </tr> </table>	T द	U ए		
T द	U ए											
T द	U ए											
(11)	→	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px; height: 60px;"> <tr> <td style="padding: 5px;">T द</td> <td style="padding: 5px;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"></td> <td style="padding: 5px;"></td> </tr> </table>	T द	U ए				<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px; height: 60px;"> <tr> <td style="padding: 5px;">T द</td> <td style="padding: 5px;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"></td> <td style="padding: 5px;"></td> </tr> </table>	T द	U ए		
T द	U ए											
T द	U ए											
(10)	→	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px; height: 60px;"> <tr> <td style="padding: 5px;">T द</td> <td style="padding: 5px;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"></td> <td style="padding: 5px;"></td> </tr> </table>	T द	U ए				<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px; height: 60px;"> <tr> <td style="padding: 5px;">T द</td> <td style="padding: 5px;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"></td> <td style="padding: 5px;"></td> </tr> </table>	T द	U ए		
T द	U ए											
T द	U ए											
(13)	→	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px; height: 60px;"> <tr> <td style="padding: 5px;">T द</td> <td style="padding: 5px;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"></td> <td style="padding: 5px;"></td> </tr> </table>	T द	U ए				<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px; height: 60px;"> <tr> <td style="padding: 5px;">T द</td> <td style="padding: 5px;">U ए</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"></td> <td style="padding: 5px;"></td> </tr> </table>	T द	U ए		
T द	U ए											
T द	U ए											

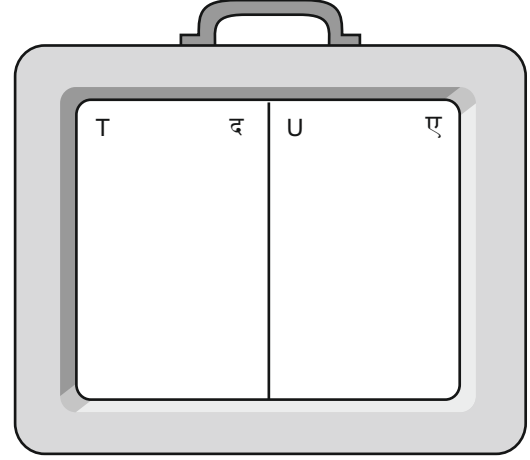
Draw the pictures of the tight form and the loose form. Write the numerals for both forms.

संख्येच्या बंद रूपाचे आणि खुल्या रूपाचे चित्र काढा. दोन्ही रूपे अंकात लिहा.

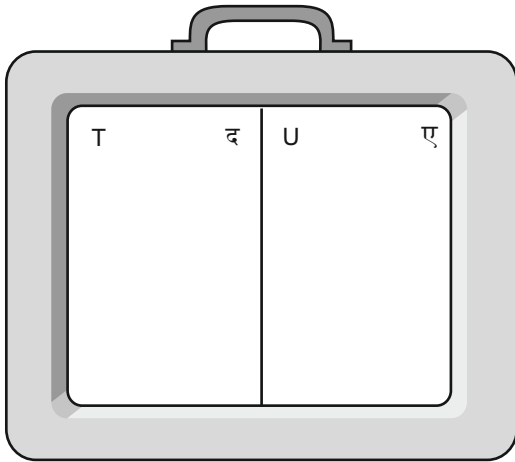
35

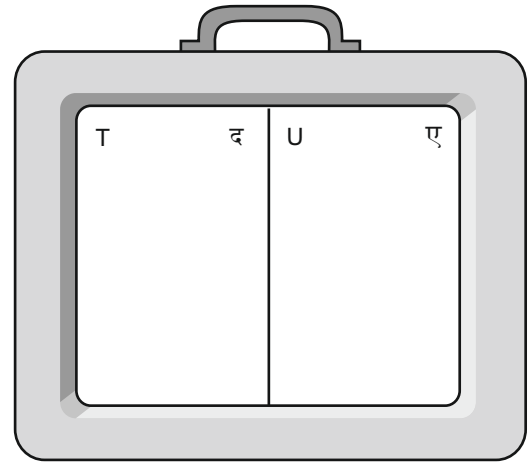
T द	U ए
3	5

T द	U ए

T द	U ए

T द	U ए

The numbers are given in loose form. Take the notes as shown. How much money is it?
Write it in tight form.

खुल्या रुपात दिलेल्या संख्या पहा व तितक्या नोटा घ्या. किती रुपये आहेत? बंद रुपात संख्या अंकात लिहा.

Loose form	खुले रूप	Tight form	बंद रूप											
<table border="1"> <tr> <td>H श</td> <td>T द</td> <td>U ए</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>0</td> <td>15</td> </tr> </table>	H श	T द	U ए	3	0	15	→	<table border="1"> <tr> <td>H श</td> <td>T द</td> <td>U ए</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	H श	T द	U ए			
H श	T द	U ए												
3	0	15												
H श	T द	U ए												
<table border="1"> <tr> <td>H श</td> <td>T द</td> <td>U ए</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>10</td> <td>5</td> </tr> </table>	H श	T द	U ए	2	10	5	→	<table border="1"> <tr> <td>H श</td> <td>T द</td> <td>U ए</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	H श	T द	U ए			
H श	T द	U ए												
2	10	5												
H श	T द	U ए												
<table border="1"> <tr> <td>H श</td> <td>T द</td> <td>U ए</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>24</td> <td>31</td> </tr> </table>	H श	T द	U ए	5	24	31	→	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>						
H श	T द	U ए												
5	24	31												

Make the given number with notes.

Exchange the notes into loose form as instructed. Write the loose form.

नोटांचा वापर करून सांगितलेली संख्या तयार करा. सूचनेप्रमाणे खुले रूप करा. खुले रूप अंकात लिहा.

<table border="1"> <tr> <td>H श</td> <td>T द</td> <td>U ए</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>5</td> <td>6</td> </tr> </table>	H श	T द	U ए	2	5	6	Exchange One Hundred for Tens → एका शतकाचे दशक करा.	<table border="1"> <tr> <td>H श</td> <td>T द</td> <td>U ए</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	H श	T द	U ए			
H श	T द	U ए												
2	5	6												
H श	T द	U ए												
<table border="1"> <tr> <td>H श</td> <td>T द</td> <td>U ए</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>5</td> <td>7</td> </tr> </table>	H श	T द	U ए	3	5	7	Exchange a Ten for Units → एका दशकाचे एकक करा.	<table border="1"> <tr> <td>H श</td> <td>T द</td> <td>U ए</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	H श	T द	U ए			
H श	T द	U ए												
3	5	7												
H श	T द	U ए												
<table border="1"> <tr> <td>H श</td> <td>T द</td> <td>U ए</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> </table>	H श	T द	U ए	7	0	0	Exchange a Hundred for Tens. Then exchange a ten for Units → एका शतकाचे दशक करा व नंतर एका दशकाचे एकक करा.	<table border="1"> <tr> <td>H श</td> <td>T द</td> <td>U ए</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	H श	T द	U ए			
H श	T द	U ए												
7	0	0												
H श	T द	U ए												
<table border="1"> <tr> <td>H श</td> <td>T द</td> <td>U ए</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> </table>	H श	T द	U ए	7	0	0	Exchange a Hundred for Units → एका शतकाचे एकक करा.	<table border="1"> <tr> <td>H श</td> <td>T द</td> <td>U ए</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	H श	T द	U ए			
H श	T द	U ए												
7	0	0												
H श	T द	U ए												

The numbers are given in loose form. Take the notes as shown. How much money is it?
Write it in tight form.

खुल्या रुपात दिलेल्या संख्या पहा व तितक्या नोटा घ्या. किती रुपये आहेत? बंद रुपात संख्या अंकात लिहा.

Loose form	खुले रूप		Tight form	बंद रूप																
<table><tr><th>Th ह</th><th>H श</th><th>T द</th><th>U ए</th></tr><tr><td>4</td><td>2</td><td>3</td><td>12</td></tr></table>	Th ह	H श	T द	U ए	4	2	3	12		→	<table><tr><th>Th ह</th><th>H श</th><th>T द</th><th>U ए</th></tr><tr><td>4</td><td>2</td><td>4</td><td>2</td></tr></table>	Th ह	H श	T द	U ए	4	2	4	2	
Th ह	H श	T द	U ए																	
4	2	3	12																	
Th ह	H श	T द	U ए																	
4	2	4	2																	
<table><tr><th>Th ह</th><th>H श</th><th>T द</th><th>U ए</th></tr><tr><td>2</td><td>0</td><td>30</td><td>5</td></tr></table>	Th ह	H श	T द	U ए	2	0	30	5		→	<table><tr><th>Th ह</th><th>H श</th><th>T द</th><th>U ए</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>	Th ह	H श	T द	U ए					
Th ह	H श	T द	U ए																	
2	0	30	5																	
Th ह	H श	T द	U ए																	
<table><tr><th>Th ह</th><th>H श</th><th>T द</th><th>U ए</th></tr><tr><td>3</td><td>13</td><td>4</td><td>6</td></tr></table>	Th ह	H श	T द	U ए	3	13	4	6		→	<table><tr><th>Th ह</th><th>H श</th><th>T द</th><th>U ए</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>	Th ह	H श	T द	U ए					
Th ह	H श	T द	U ए																	
3	13	4	6																	
Th ह	H श	T द	U ए																	

Make the given number with notes.

Exchange the notes into loose form as instructed. Write the loose form.

नोटांचा वापर करून सांगितलेली संख्या तयार करा. सूचनेप्रमाणे खुले रूप करा. खुले रूप अंकात लिहा.

Tight form

बंद रूप

Th ह	H श	T द	U ए
5	0	0	0

Exchange a thousand for hundreds

→

एका हजाराचे शतक करा.

Loose form

खुले रूप

Th ह	H श	T द	U ए
4	10	0	0

Tight form

बंद रूप

Th ह	H श	T द	U ए
5	0	0	0

Exchange a thousand for hundreds and a hundred for tens

→

एका हजाराचे शतक करा आणि त्यानंतर एका शतकाचे दशक करा.

Loose form

खुले रूप

Th ह	H श	T द	U ए

Tight form

बंद रूप

Th ह	H श	T द	U ए
5	0	0	0

Exchange a thousand for hundreds and a hundred for tens and a ten for units

→

एका हजाराचे शतक, एका शतकाचे दशक व एका दशकाचे एकक करा.

Loose form

खुले रूप

Th ह	H श	T द	U ए

Tight form

बंद रूप

Th ह	H श	T द	U ए
5	0	0	0

Exchange a thousand for units

→

एका हजाराचे एकक करा.

Loose form

खुले रूप

Th ह	H श	T द	U ए

Use currency notes (or rods and cubes) and do the additions. Write the answer.

नोटा किंवा दांडे-सुटे वापरून बेरजा करा व उत्तर लिहा.

T	द	U	ए
		7	
		5	
		12	
1		2	

T	द	U	ए
		8	
		5	
		13	

T	द	U	ए
		7	
		3	
		10	

T	द	U	ए
		4	
		7	

T	द	U	ए
		6	
		4	

T	द	U	ए
		6	
		7	

T	द	U	ए
		6	
		5	
1		1	

T	द	U	ए
		8	
		6	

T	द	U	ए
		9	
		4	

T	द	U	ए
		8	
		7	

T	द	U	ए
		0	
		9	

T	द	U	ए
		8	
		8	

Use currency notes (or rods and cubes) and do the subtractions. Write the answer.

नोटा किंवा दांडे-सुटे वापरून वजाबाक्या करा व उत्तर लिहा.

T	द	U	ए
	0	15	
-	~~1~~	~~5~~	8
		7	

T	द	U	ए
-	1	2	9

T	द	U	ए
-	1	0	5

T	द	U	ए
-	1	8	9

T	द	U	ए
-	1	7	0

T	द	U	ए
-	1	3	3

T	द	U	ए
-	1	7	9

T	द	U	ए
-	1	8	8

T	द	U	ए
-	1	4	7

T	द	U	ए
-	1	5	6

T	द	U	ए
-	1	6	7

T	द	U	ए
-	1	7	8

Do the addition mentally. If needed use currency notes to do the addition. Write the answer.

तोंडी बेरजा करा. जर गरज भासली तर नोटा वापरून बेरीज करा व उत्तर लिहा.

	T	द	U	ए
	2		4	
+	1		2	
	3		6	

	T	द	U	ए
	3		3	
+	2		6	

	T	द	U	ए
	5		5	
+	3		3	

	T	द	U	ए
	4		4	
+	4		4	

	T	द	U	ए
	3		0	
+	5		0	

	T	द	U	ए
	5		3	
+	4		3	

	T	द	U	ए
			8	
+	6		1	

	T	द	U	ए
	6		8	
+			1	

	T	द	U	ए
	4		0	
+	4		9	

	T	द	U	ए
			4	
+	8		0	

	T	द	U	ए
	5		5	
+	4		4	

	T	द	U	ए
	6		3	
+	3		6	

Do the addition mentally. If needed use currency notes to do the addition. Write the answer.

तोंडी बेरजा करा. जर गरज भासली तर नोटा वापरून बेरीज करा व उत्तर लिहा.

T	द	U	ए
	4	5	
+		7	
	4	12	
	5	1	

T	द	U	ए
	3	6	
+		4	
	3	10	
	4	0	

T	द	U	ए
	1	7	
+		6	

T	द	U	ए
	2	7	
+		7	

T	द	U	ए
	4	1	
+		9	

T	द	U	ए
	2	8	
+		5	

T	द	U	ए
		5	
+	5	5	

T	द	U	ए
	9	0	
+		9	

T	द	U	ए
	7	1	
+		9	

T	द	U	ए
		8	
+	2	4	

T	द	U	ए
		6	
+		9	

T	द	U	ए
	6	6	
+		6	

Do the addition mentally. If needed use currency notes to do the addition. Write the answer.

तोंडी बेरजा करा. जर गरज भासली तर नोटा वापरून बेरीज करा व उत्तर लिहा.

	T	द	U	ए
	3		4	
+	1		7	
	4		11	
	5		1	

	T	द	U	ए
	4		2	
+	4		9	
	8		11	
	9		1	

	T	द	U	ए
	5		6	
+	1		6	

	T	द	U	ए
	4		8	
+	4		8	

	T	द	U	ए
	2		9	
+	3		1	

	T	द	U	ए
	5		5	
+	1		8	

	T	द	U	ए
	3		5	
+	4		5	

	T	द	U	ए
	1		2	
+	8		0	

	T	द	U	ए
	3		0	
+	6		0	

	T	द	U	ए
	2		5	
+	2		9	

	T	द	U	ए
	1		7	
+			6	

	T	द	U	ए
	6		7	
+	1		8	

Do the addition mentally. If needed use currency notes to do the addition. Write the answer.

तोंडी बेरजा करा. जर गरज भासली तर नोटा वापरून बेरीज करा व उत्तर लिहा.

H श	T द	U ए
2	2	4
1	2	7
	1	
3	5	1

H श	T द	U ए
4	0	1
3	3	9

H श	T द	U ए
6	4	7
1	8	5

H श	T द	U ए
3	2	8
2	9	4

H श	T द	U ए
6	5	7
1	4	6

H श	T द	U ए
4	3	7
1	7	2

Th ह	H श	T द	U ए
4	4	0	9
3	8	7	4

Th ह	H श	T द	U ए
1	2	4	5
7	7	5	5

Do the subtraction mentally.
If needed use currency notes to do the subtraction. Write the answer.

तोंडी वजाबाकी करा. जर गरज भासली तर नोटा वापरून वजाबाकी करा व उत्तर लिहा.

	T	द	U	ए
	3		5	
—	1		2	
	2		3	

	T	द	U	ए
	2		7	
—	2		2	

	T	द	U	ए
	4		5	
—	3		3	

	T	द	U	ए
	4		4	
—	4		4	

	T	द	U	ए
	5		0	
—	1		0	

	T	द	U	ए
	6		3	
—	2		3	

	T	द	U	ए
	5		7	
—			2	

	T	द	U	ए
	6		8	
—			1	

	T	द	U	ए
	4		9	
—	4		0	

	T	द	U	ए
	8		4	
—			0	

	T	द	U	ए
	5		5	
—	4		4	

	T	द	U	ए
	6		6	
—	3		3	

Do the subtraction mentally.

If needed use currency notes to do the subtraction. Write the answer.

तोंडी वजाबाकी करा. जर गरज भासली तर नोटा वापरून वजाबाकी करा व उत्तर लिहा.

T द	U ए
2	10
~~3~~	~~0~~
1	5
1	5

T द	U ए
6	5
	9

T द	U ए
5	0
	6

T द	U ए
2	0
	9

T द	U ए
4	7
	8

T द	U ए
5	3
	6

T द	U ए
8	8
	5

T द	U ए
5	5
	8

T द	U ए
6	0
	1

T द	U ए
3	5
	5

T द	U ए
9	2
	9

T द	U ए
6	2
	7

Do the subtraction mentally.

If needed use currency notes to do the subtraction. Write the answer.

तोंडी वजाबाकी करा. जर गरज भासली तर नोटा वापरून वजाबाकी करा व उत्तर लिहा.

T द	U ए
1	10
~~2~~	~~0~~
1	5
0	5

T द	U ए
6	2
1	9

T द	U ए
4	0
1	8

T द	U ए
1	0
	9

T द	U ए
5	7
	8

T द	U ए
6	3
3	6

T द	U ए
7	7
3	2

T द	U ए
4	4
1	8

T द	U ए
5	0
3	1

T द	U ए
2	5
2	5

T द	U ए
9	2
2	9

T द	U ए
5	2
4	8

Do the subtraction mentally.
If needed use currency notes to do the subtraction. Write the answer.

तोंडी वजाबाकी करा. जर गरज भासली तर नोटा वापरून वजाबाकी करा व उत्तर लिहा.

H श	T द	U ए
	5	12
7	~~6~~	~~2~~
5	4	3

H श	T द	U ए
9	5	7
2	1	8

H श	T द	U ए
2	5	0
1	4	2

H श	T द	U ए
3	8	5
1	9	3

H श	T द	U ए
7	6	8
6	8	7

H श	T द	U ए
6	5	6
3	9	6

H श	T द	U ए
4	1	2
2	3	4

H श	T द	U ए
2	7	5
1	8	6

H श	T द	U ए
8	5	1
3	7	4

Do the subtraction mentally.
If needed use currency notes to do the subtraction. Write the answer.

तोंडी वजाबाकी करा. जर गरज भासली तर नोटा वापरून वजाबाकी करा व उत्तर लिहा.

Th ह	H श	T द	U ए
3	17	10	
~~4~~	~~8~~	~~0~~	9
3	8	7	4
0	9	3	5

Th ह	H श	T द	U ए
7	2	3	5
1	7	6	5

Th ह	H श	T द	U ए
4	0	0	0
		3	4

Th ह	H श	T द	U ए
5	0	0	0
1	0	5	0

Th ह	H श	T द	U ए
9	0	0	0
8	0	0	4

Th ह	H श	T द	U ए
8	0	0	0
1	7	6	5

In each problem, decide whether to add or to subtract.
Write the addition or subtraction. Discuss each problem in the whole class.

1. There are 'A' mangoes in one basket. There are 'B' mangoes in the other basket. How many mangoes in all?

$$(A + B)$$

2. There were 'X' sacks in a shop. 'Y' sacks were sold. How many sacks remain?
3. One team has scored 'M' runs. The other team scored 'N' runs. How many runs has the second team to score to win?
4. Mother earns 'P' rupees per month. Father's salary is 'Q' rupees. Sister's salary is 'C' rupees. What is the total monthly income of the family?
5. I earned 'A' rupees from selling potatoes. I earned 'B' rupees by selling onions. I bought items worth 'C' rupees. How much money remains with me?
6. I bought items worth 'X' rupees from the shop. But I had only 'Y' rupees. What is the balance amount I have to pay the shopkeeper?
7. Asma has 'A' number of marbles. On the first day she lost 'B' marbles. On the second day she won 'C' marbles. How many marbles does she have?
8. Shamin planted 'A' number of plants. Riya planted 'B' plants. Alfaaz planted 'C' plants. 'T' number of Shamin's plants survived. 'S' number of Riya's plants survived. All the plants of Alfaaz survived. How many plants did not survive?

प्रत्येक उदाहरणात बेरीज करायची का वजाबाकी ते ठरवा.
बेरीज किंवा वजाबाकी लिहा. सर्वांनी एकत्र प्रत्येक उदाहरणाची चर्चा करा.

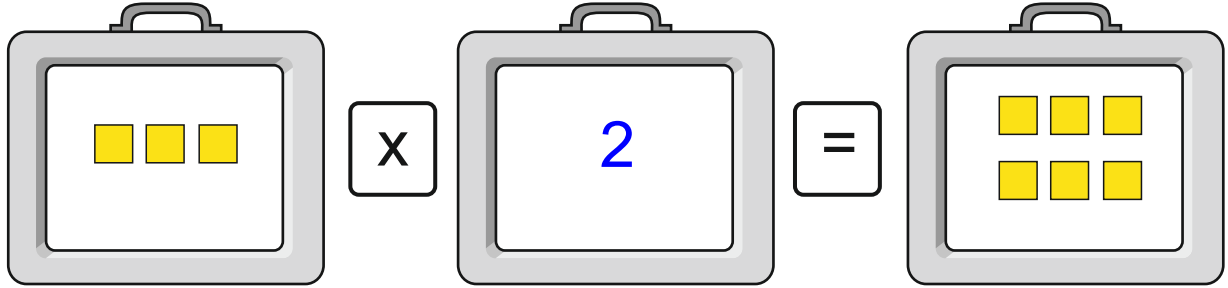
1. एका टोपलीत A आंबे आहेत. दुसऱ्या टोपलीत B आंबे आहेत. तर एकूण आंबे किती आहेत?
 $(A + B)$
2. एका दुकानात X दस्तरे आहेत. त्यापैकी Y दस्तरे विकली तर किती दस्तरे उरली?
३. एका गटाने M धावा केल्या. दुसऱ्या गटाने N धावा केल्या. दुसऱ्या टीमला जिंकण्यासाठी आणखी किती धावांची गरज आहे?
४. आई दरमहा P रुपये मिळवते. वडिलांचा पगार दरमहा Q रुपये आहे. बहिणीचा पगार दरमहा C रुपये आहे. तर त्या कुटुंबाचे दरमहा एकूण उत्पन्न किती?
५. बटाटे विकून मला A रुपये मिळाले. कांदे विकून B रुपये मिळाले. मी C रुपयांचे सामान विकत घेतले. तर माझ्याजवळ किती रुपये उरले?
६. एका दुकानातून मी X रुपयांची खरेदी केली. परंतु माझ्याजवळ फक्त Y रुपये आहेत. तर मी दुकानदाराला आणखी किती रुपये दिले पाहिजेत?
७. अस्माजवळ A गोठ्या आहेत. पहिल्या दिवशी तिने B गोठ्या हरल्या. दुसऱ्या दिवशी तिने C गोठ्या जिंकल्या. आता तिच्याजवळ किती गोठ्या आहेत?
८. शमीनने A झाडे लावली. रियाने B आणि अलफाजने C झाडे लावली. शमीनची T झाडे जगली. रियाची S झाडे जगली. अलफाजची सर्व झाडे जगली. तर एकूण किती झाडे जगली?

Representation of Multiplication

गुणाकाराची मांडणी

3 x 2 is '3 taken 2 times'. The number 3 is to be taken 2 times.

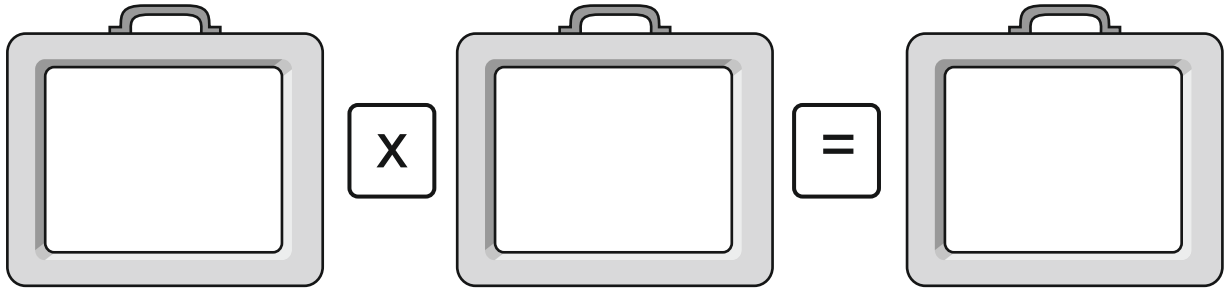
3 x 2 म्हणजे '3 घेतले 2 वेळा'. 3 ही संख्या 2 वेळा घ्यायची.

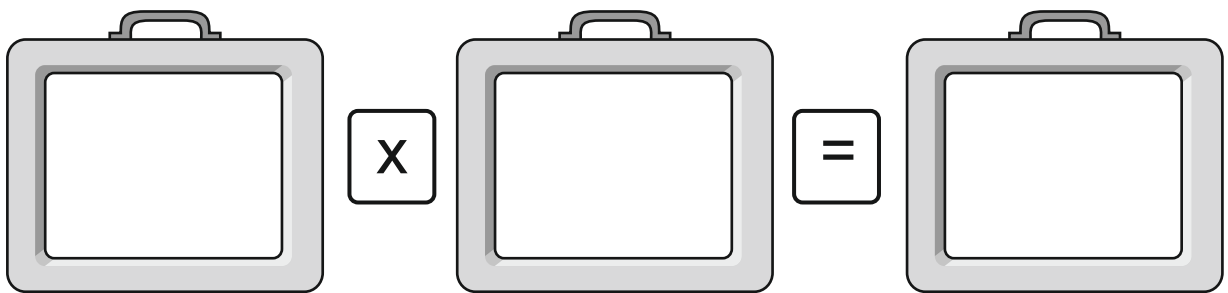
Arrange 3 slates on your table as shown above. Place the following multiplications using place value kit (rods and cubes) and draw the pictures here -

तुमच्या टेबलावर 3 पाट्या वर दाखवल्याप्रमाणे ठेवा. दांडे-सुटे वापरून गुणाकार मांडा व येथे त्याचे चित्र काढा.

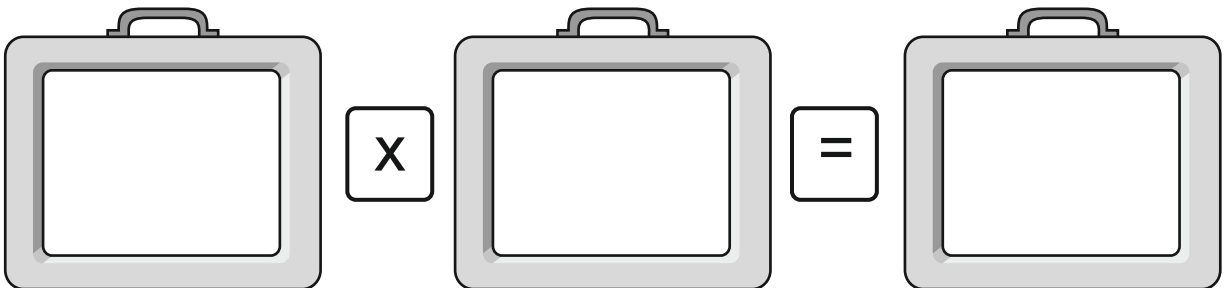
3 x 6

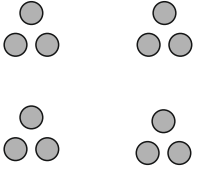
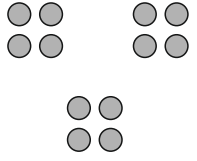

5 x 10

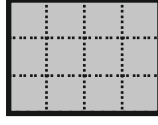
10 x 10

Multiplication गुणाकार	Each group has प्रत्येक गटात	Number of groups गटांची संख्या	Picture चित्र	Total एकूण
3 x 2	3	2		6
4 x 5				
6 x 1				
1 x 6				
	5			20
	4			20
		3		18
		2		18
				
				
				22
				24
				30

Use 1 cm unit cubes. Make the rectangles shown on your slate. Write the multiplications.

एककाचे ठोकळे वापरून चित्रात दाखवलेले आयत तुमच्या पाटीवर तयार करा. गुणाकार लिहा.

	T द	U ए
		3
X		2
		6

	T द	U ए
X		

	T द	U ए
X		

Look at the given multiplications. Draw the rectangle and write the answer.

दिलेला गुणाकार पहा. त्याचा आयत रंगवा आणि उत्तर लिहा.

	T द	U ए
		6
X		3
	1	8

	T द	U ए
		5
X		7

	T द	U ए
		4
X		5

Use unit cubes. Make the rectangle for each multiplication. Write the answer.

एककाचे ठोकळे वापरून प्रत्येक गुणाकारासाठी आयत बनवा. उत्तर लिहा.

	T द	U ए
		3
X		3

	T द	U ए
		4
X		1

	T द	U ए
		4
X		0

Construct the tables of 1 to 10 by keeping unit cubes or small stones on the grid. Write the tables.

चौकटींवर एकक ठोकळे किंवा दगड मांडत एक ते दहाचे पाढे तयार करा व लिहा.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	4	6							
3	6								
4	8								
5	10								
6	12								
7	14								
8	16								
9	18								
10	20								

Fill in the blank squares of the following tables.

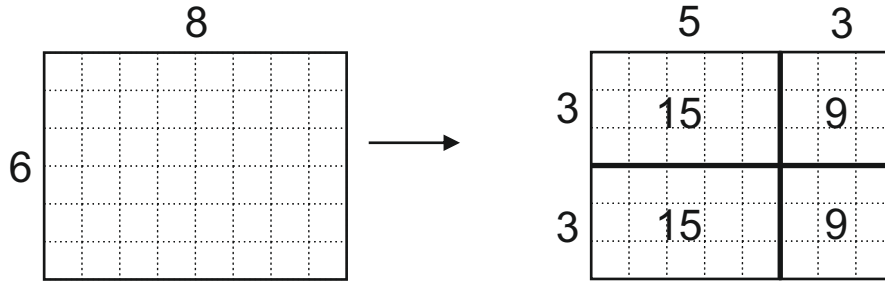
खालील पाठ्यांमधील रिकाम्या जागा भरा.

6		18			36				60
---	--	----	--	--	----	--	--	--	----

8			32				64		
---	--	--	----	--	--	--	----	--	--

	14								70
--	----	--	--	--	--	--	--	--	----

$8 \times 6 :$

Make a 8×6 rectangle in your grid sheet. Cut the rectangle into 4 smaller rectangles by drawing one vertical and one horizontal line. The smaller rectangles need not be equal. Write the multiplication for each rectangle. Add the four parts.

चौकटीच्या कागदावर चा आयत काढा. एक आडवी आणि एक उभी रेष मारून आयताचे चार भाग करा. लहान आयत समान असले पाहिजेत असे काही नाही. प्रत्येक आयतासाठी गुणाकार लिहा. चारही भागांच्या गुणाकारांची बेरीज करा.

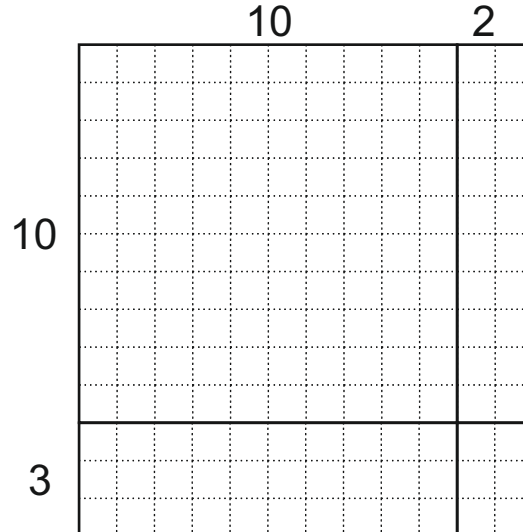
$$\begin{array}{r} 15 \\ + 9 \\ + 15 \\ + 9 \\ \hline 48 \end{array}$$

$8 \times 6 = 48$

$12 \times 13 =$

Vertical line cuts 12 into 10 and 2. Horizontal line cuts 13 into 10 and 3. Write the four parts and add.

उभ्या रेषेने 12 चे 10 आणि 2 असे दोन भाग केले. आडव्या रेषेने 13 चे 10 आणि 3 असे दोन भाग केले. चारही भाग लिहा व मिळवा.

$$\begin{array}{r} \boxed{} \\ + \boxed{} \\ + \boxed{} \\ + \boxed{} \\ \hline \end{array}$$

$12 \times 13 = \boxed{}$

Divide the multiplication rectangle into four parts and add the four parts to solve the following problems.

पुढील गुणाकारांच्या आयतांचे चार भाग करा. त्या भागांची बेरीज करून गुणाकाराचे उत्तर शोधा.

1) 16×12

2) 13×15

3) 18×11

4) 23×11 (Vertical line between 20 and 3) (वीस आणि तीनच्या मध्ये उभी रेष.)

5) 22×13

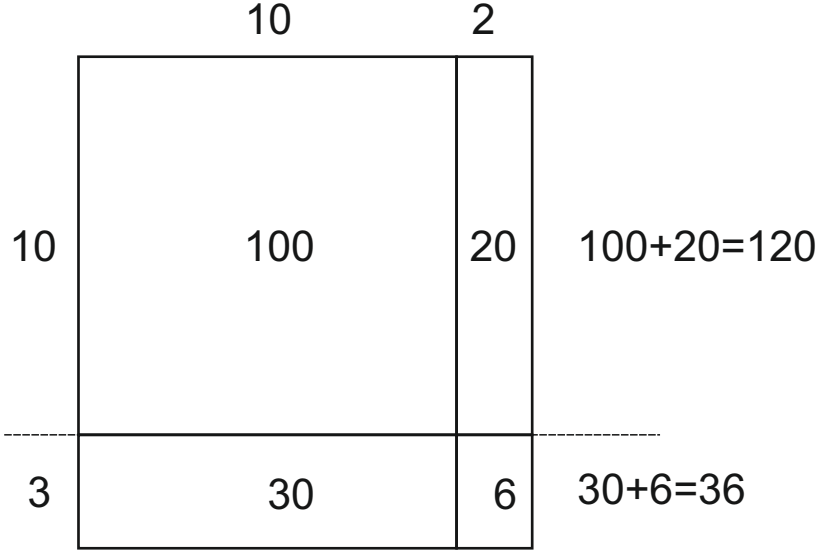
6) 18×19

7) 25×12

From multiplication rectangles to the numerical procedure :

आयतरुपातील गुणाकाराकडून अंकातल्या गुणाकाराच्या रीतीकडे

$$12 \times 13 =$$

	H श	T द	U ए	
×		1	2	12 (= 10 + 2), taken
		1	3	13 times. (13 = 10 + 3)
+		3	6	First we take 12 three times. We get 36.
	1	2	0	Next we take 12 ten times. We get 120.
	1	5	6	Add 36 and 120.

12 (= 10 + 2) घ्यायचे,

13 वेळा

प्रथम 12 तीनदा घेतले.

36 झाले.

नंतर 12 दहावेळा घेतले.

120 झाले.

36 आणि 120 ची बेरीज केली.

Look at the rectangle drawn above. There too we get 36 and 120 by adding two parts each.

वर काढलेला आयत पाहा. तेथेही 36 आणि 120 च मिळतात.

With the help of your teacher do each of the sums in two ways, by drawing rectangles and by numerical procedure.

शिक्षकांच्या मदतीने पुढील गुणाकार दोन्हीही पद्धतींनी करा - आयत काढून आणि अंकातल्या रीतीने.

1) 13×16

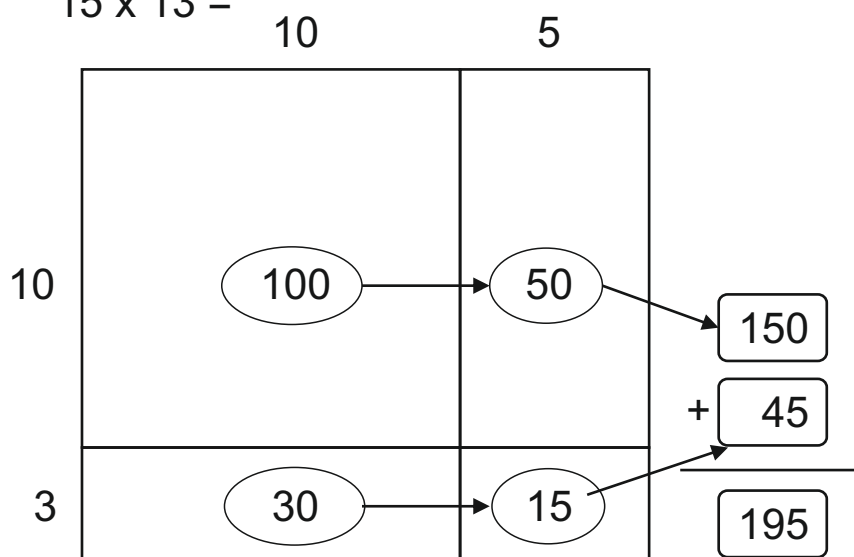
2) 15×12

3) 19×11

Do the multiplication in both ways.

दोन्ही पद्धतींनी गुणाकार करा.

$15 \times 13 =$

	H श	T द	U ए
×		1	5
		1	3
+			

$14 \times 15 =$

+

	H श	T द	U ए
×		1	4
		1	5
+			

$18 \times 11 =$

+

	H श	T द	U ए
×		1	8
		1	1
+			

Do the multiplication in both ways.
 दोन्ही पद्धतींनी गुणाकार करा.

23 x 15 =

+

H श	T द	U ए
	2	3
	1	5

22 x 21 =

	20	2
20	20 x 20 = 400	2 x 20 = 40
1	20 x 1 = 20	2x1 = 2

+

H श	T द	U ए
	2	2
	2	1

26 x 23 =

+

H श	T द	U ए
	2	6
	2	3

Do the multiplication in both ways.

दोन्ही पद्धतींनी गुणाकार करा.

$35 \times 12 =$

+	

	H श	T द	U ए
		3	5
×		1	2
+			

$42 \times 31 =$

+	

	H श	T द	U ए
		4	2
×		3	1
+			

$51 \times 51 =$

+	

	H श	T द	U ए
		5	1
×		5	1
+			

Do the multiplication in both ways.

दोन्ही पद्धतींनी गुणाकार करा.

$35 \times 12 =$

+	

	H श	T द	U ए
×		3	5
		1	2
+			

$42 \times 31 =$

+	

	H श	T द	U ए
×		4	2
		3	1
+			

$51 \times 51 =$

+	

	H श	T द	U ए
×		5	1
		5	1
+			

Do the multiplication in both ways.
 दोन्ही पद्धतींनी गुणाकार करा.

134 x 25

	100	30	4
20	100 x 20 = 2000	30 x 20 = 600	4 x 20 = 80
5		30 x 5 = 150	4 x 5 = 20

2680	
+	670
3350	

Th ह	H श	T द	U ए
	1	3	4
		2	5
	6	7	0
2	6	8	0
3	3	5	0

123 x 42

+	

Th ह	H श	T द	U ए
	1	2	3
		4	2

Use any method.
कोणतीही पद्धत वापरा.

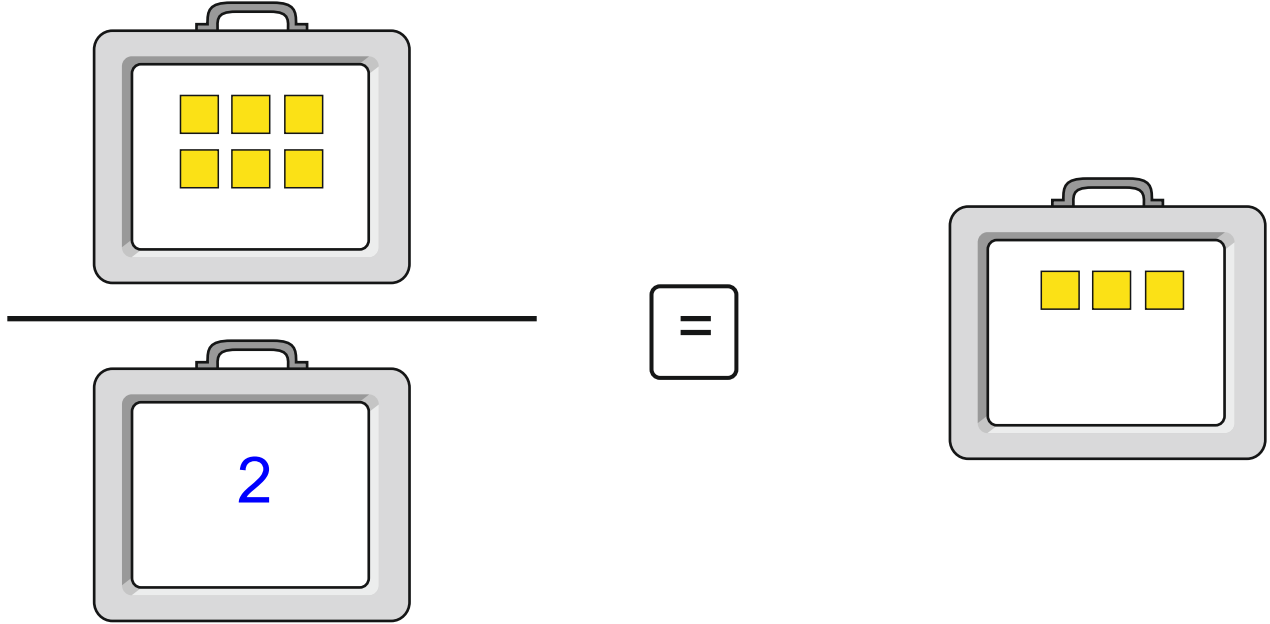
$$235 \times 26$$

$$148 \times 35$$

Division - भागाकार

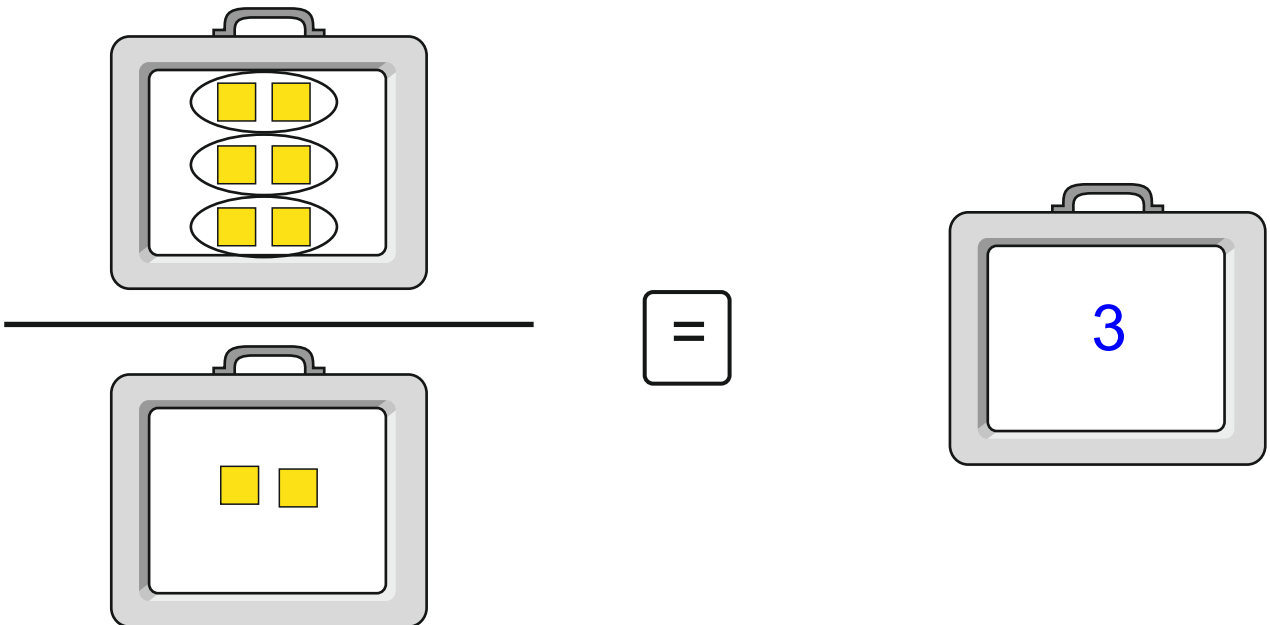
First meaning of Division - Making equal parts.
6/2 is dividing 6 cubes equally among two children and finding out how many each one got.

भागाकाराचा पहिला अर्थ - समान भाग करणे
6/2 म्हणजे 6 ठोकळे दोन जणांमध्ये सारखे वाटणे आणि प्रत्येकाला किती मिळाले ते पाहणे

Second meaning of Division - Making portions.
6/2 is making portions of 2 cubes each from 6 cubes and finding out how many portions we could make.

भागाकाराचा दुसरा अर्थ - वाटे करणे
6/2 म्हणजे 6 ठोकळ्यांमधून दोन-दोन ठोकळ्यांचे वाटे करणे आणि किती वाटे झाले ते पाहणे.

Place the following divisions on 3 slates using both meanings (use place value kit)-

दांडे-सुटे वापरून ३ पाट्यांवर पुढील भागाकार वरील दोन्ही पद्धतींनी मांडा.

8/2,

8/4,

24/2,

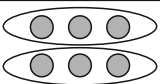
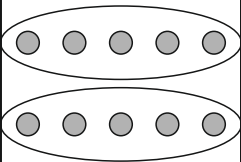
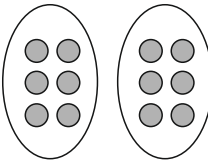
24/12,

100/20,

100/5

Division by making equal parts

समान भाग करून भागाकार करणे

Division भागाकार	Total number एकूण किती	Number of equal groups किती समान गट केले	Picture चित्र	Each group will have प्रत्येक गटात किती
$6 \div 2$	6	2		3
$8 \div 2$				
$9 \div 3$				
$6 \div 3$				
$20 \div 4$				
$20 \div 5$				
$15 \div 5$				
	18	2		
		2		
		2		
$12 \div 6$				
$12 \div 3$				

Do the division with notes or rods and cubes. Write the division.

$6 \div 2 \rightarrow$

6 rupees divided equally between two persons. How much did each get?

		U
Number of persons	2	6

Money to be distributed

$6 \div 2 = 3$

		U
		3
Number of persons	2	6
	-	6
		0

Each got so many rupees

Money to be distributed

Rupees remained

		U
2	8	

		U
4	8	

		U
3	9	

		U
1	7	

		U
1	8	

		U
		3
2	7	
-	6	
	1	

		U
4	9	

		U
3	8	

		U
2	5	

		U
5	8	

	T	U
2	2	0

	T	U
2	4	0

	T	U
5	5	0

	T	U
4	4	0

	T	U
2	6	0

	T	U
3	6	0

	T	U
4	8	0

	T	U
9	9	0

नोटा किंवा दांडे-सुटे वापरून भागाकार करा व अंकात मांडणी करा.

$6 \div 2 \rightarrow$ 6 रुपये 2 जणांमध्ये सारखे वाटले. तर प्रत्येकाला किती रुपये मिळतील?

	ए
व्यक्तींची संख्या	2 6

वाटायचे पैसे

$$6 \div 2 = 3$$

	ए
	3
व्यक्तींची संख्या	2 6
	- 6
	0

प्रत्येकाला इतके रुपये मिळाले

वाटायचे पैसे

इतके रुपये उरले

	ए
2	8

	ए
4	8

	ए
3	9

	ए
1	7

	ए
1	8

	ए
	3
2	7
-	6
	1

	ए
4	9

	ए
3	8

	ए
2	5

	ए
5	8

	द	ए
2	2	0

	द	ए
2	4	0

	द	ए
5	5	0

	द	ए
4	4	0

	द	ए
2	6	0

	द	ए
3	6	0

	द	ए
4	8	0

	द	ए
9	9	0

Do the division with notes or rods and cubes.
Label the houses as T and U and write the division.

नोटा किंवा दांडे-सुटे वापरून भागाकार करा. घरांना 'द', 'ए' ही नावे देऊन भागाकाराची अंकात मांडणी करा.

	1	2
2	2	4
-	2	
	0	4
-		4
		0

3	3	6

3	6	3

2	4	8

3	6	6

2	4	2

4	8	4

5	5	5

	1	8
2	3	6
-	2	
	1	6
-	1	6
		0

3	4	2

5	6	5

4	5	6

6	7	2

8	7	2

9	8	1

7	5	6

7	6	3

9	7	2

Do the division with notes or rods and cubes.
Label the houses as H, T and U and write the division.

नोटा किंवा दांडे-सुटे वापरून भागाकार करा. घरांना 'श', 'द', 'ए' ही नावे देऊन भागाकाराची अंकात मांडणी करा.

	1	2	3
2	2	4	6
-	2		
	0	4	
	-	4	
		0	6
		-	6
			0

5	5	5	5

3	6	3	6

2	4	8	2

2	4	0	0

4	4	0	0

3	6	0	0

3	9	0	0

2	2	4	0

3	6	0	9

3	3	6	0

2	4	0	2

Do the division with notes or rods and cubes.
Label the houses as H, T and U and write the division.

नोटा किंवा दांडे-सुटे वापरून भागाकार करा. घरांना 'श', 'द', 'ए' ही नावे देऊन भागाकाराची अंकात मांडणी करा.

5	5	5	0

2	3	2	0

2	5	4	0

5	6	5	0

6	7	2	0

7	8	4	0

2	3	1	2

3	4	1	4

5	6	1	5

6	7	1	6

7	8	2	6

4	9	7	3

Do the division with notes or rods and cubes.
Label the houses as H, T and U and write the division.

नोटा किंवा दांडे-सुटे वापरून भागाकार करा. घरांना 'श', 'द', 'ए' ही नावे देऊन भागाकाराची अंकात मांडणी करा.

2	2	1	2

4	4	1	6

5	5	1	5

3	3	1	2

6	6	1	2

8	8	1	6

5	5	2	5

4	8	2	4

7	7	1	4

3	6	2	4

4	8	3	2

9	9	8	1

7	7	3	5

5	5	4	5

6	6	2	4

9	9	6	3

Label the houses and do the divisions.

घरांना नावे देऊन भागाकार करा.

2	8

4	8	8

4	4	8

4	8	4

4	8	0

5	7	5

3	6	7

7	4	9

6	9	6

8	7	2

6	6	6	6

3	6	6	6

2	6	0	6

3	9	9	0

7	7	6	3

4	8	0	0

5	1	2	5

9	9	8	1

Write the answer.

उत्तरे लिहा.

$5 \times 10 = \boxed{}$

$5 \times 100 = \boxed{}$

$5 \times 20 = \boxed{}$

$5 \times 200 = \boxed{}$

$8 \times 10 = \boxed{}$

$8 \times 100 = \boxed{}$

$8 \times 20 = \boxed{}$

$8 \times 200 = \boxed{}$

$10 \times 10 = \boxed{}$

$10 \times 100 = \boxed{}$

$26 \times 10 = \boxed{}$

$26 \times 100 = \boxed{}$

$45 \times 10 = \boxed{}$

$45 \times 100 = \boxed{}$

$72 \times 10 = \boxed{}$

$72 \times 100 = \boxed{}$

$345 \times 10 = \boxed{}$

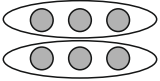
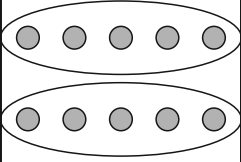
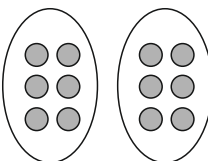
$345 \times 100 = \boxed{}$

$100 \times 1 = \boxed{}$

$200 \times 0 = \boxed{}$

Division by making portions

वाटे करून भागाकार करा.

Division भागाकार	Total number एकूण किती आहेत	Each portion should have कितीचे वाटे केले	Picture चित्र	Number of portions किती वाटे झाले
$6 \div 3$	6	3		2
$8 \div 2$				
$9 \div 3$				
$6 \div 3$				
$20 \div 4$				
$20 \div 5$				
$15 \div 5$				
	18	2		
		5		
		6		
$12 \div 6$				
$12 \div 3$				

Division by Making Portions

This method is useful for dividing by big numbers.

Example: $504 \div 24$

504 rupees are to be divided among 24 persons.

First we give each 10 rupees.

240 rupees are distributed.

264 rupees remain.

Again we give each 10 rupees.

Again 240 rupees are distributed.

24 rupees remain.

Now we give each 1 rupee. 24 rupees are distributed. No rupees remain.

Each person got $10+10+1 = 21$ rupees.

Therefore, $504 \div 24 = 21$

24	5	0	4		
	2	4	0	1	0
	2	6	4		
	2	4	0	1	0
		2	4		
		2	4		1
		0	0	2	1

Do the following divisions by giving 100 or 200 or 10 or 20 or 1 or 2 or 5 rupees each time like in the previous example.

36	7	9	2		

25	6	2	5		

32	7	0	6		

36	1	4	8	8		

वाटे करून भागाकार

मोठ्या संख्यांचा भागाकार करण्यासाठी ही पद्धत वापरतात.

उदाहरण $504 \div 24$

504 रुपये 24 जणांमध्ये सारखे वाटायचे आहेत.
प्रथम प्रत्येकाला 10 रुपये दिले. 240 रुपये वाटून संपले.
264 रुपये उरले. पुन्हा प्रत्येकाला 10 रुपये दिले. 240 रुपये वाटून संपले. 24 रुपये उरले. प्रत्येकाला एक रुपया दिला. 24 रुपये वाटून संपले. काहीही रुपये उरले नाहीत.

24	5	0	4		
-	2	4	0	1	0
	2	6	4		
	2	4	0	1	0
		2	4		
		2	4		1
		0	0	2	1

प्रत्येकाला $10+10+1 = 24$ रुपये मिळाले.

म्हणून, $504 \div 24 = 21$

वरील उदाहरणाप्रमाणे 100, 200, 10, 20, 1, 2, 5 यापैकी जे वाटणे शक्य आहे तितके रुपये वाटत भागाकार करा.

36	7	9	2		

25	6	2	5		

32	7	0	6		

36	1	4	8	8		

Real life examples of two methods of division -

भागाकाराच्या दोन पद्धतींची व्यवहारातली उदाहरणे

First Method पहिली पद्धत	Second Method दुसरी पद्धत
15 chocolates to be divided equally among 3 children. Each one gets 5. 15 चॉकलेट 3 मुलांमध्ये समान वाटली. प्रत्येकाला 5 चॉकलेट मिळाली.	15 chocolates, 3 to be given to each child. 5 children get 3 chocolates each. 15 चॉकलेट आहेत. प्रत्येकाला 3 द्यायची आहेत. 5 मुलांना चॉकलेट मिळाली.
5 m i.e. 500 cm of string, to be divided equally among 5 children. Each one gets 100 cm. 5 मी म्हणजे 500 सेमीची दोरी 5 जणांमध्ये सारखी वाटली तर प्रत्येकाला 100 सेमी दोरी मिळेल.	5 m i.e. 500 cm of string. Each child gets 5 cm. 100 children will get this amount of string. 5 मी म्हणजे 500 सेमी दोरीमधून प्रत्येकाला 5 सेमीचा तुकडा द्यायचा असेल तर 100 मुलांना असा तुकडा मिळेल.

Write some more examples of two different methods of division -

Factors : Take the given number of unit cubes. Make equal parts. Write the factors.

अवयव - दिलेल्या संख्येइतके ठोकळे घ्या. त्याचे समान भाग करा. अवयव लिहा.

Number संख्या	Numbers of equal parts इतके समान भाग करता येतात
6	1, 2, 3, 6
8	
10	
11	
12	
14	
15	
9	
16	
17	
18	
19	
20	
21	
22	
23	
24	

Multiples : Keep adding groups of the given number using cubes/notes. Write the multiples.

विभाज्य - ठोकळे किंवा नोटा वापरून दिलेल्या संख्येचे गट पुन्हा पुन्हा मिळवत जा. गुणक लिहा.

Number संख्या	Multiples विभाज्य
2	2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 ...
3	
4	
5	
6	
7	
10	
20	
100	
200	
50	
15	
30	
40	
8	
9	
11	

चौरस आकार रंगवा आणि खालील तक्त्यात वर्गसंख्या लिहा.

[illegible]

Write squares and square roots

वर्ग आणि वर्गमूल लिहा.

$$2^2 = 2 \times 2 = 4$$

$$\sqrt{4} = 2$$

$$3^2 = 3 \times 3 = \boxed{}$$

$$\sqrt{9} = 3$$

$$4^2 = \boxed{} \times \boxed{} = \boxed{}$$

$$\sqrt{\boxed{}} = \boxed{}$$

$$5^2 = \boxed{} \times \boxed{} = \boxed{}$$

$$\sqrt{\boxed{}} = \boxed{}$$

$$6^2 = \boxed{} \times \boxed{} = \boxed{}$$

$$\sqrt{\boxed{}} = \boxed{}$$

$$7^2 = \boxed{} \times \boxed{} = \boxed{}$$

$$\sqrt{\boxed{}} = \boxed{}$$

$$8^2 = \boxed{} \times \boxed{} = \boxed{}$$

$$\sqrt{\boxed{}} = \boxed{}$$

$$9^2 = \boxed{} \times \boxed{} = \boxed{}$$

$$\sqrt{\boxed{}} = \boxed{}$$

$$1^2 = \boxed{} \times \boxed{} = \boxed{}$$

$$\sqrt{\boxed{}} = \boxed{}$$

$$10^2 = \boxed{} \times \boxed{} = \boxed{}$$

$$\sqrt{\boxed{}} = \boxed{}$$

Unitary Method

एकमान पद्धत

1)

Row No. 1 पहिली ओळ	
Row No. 2 दुसरी ओळ	
Row No. 3 तिसरी ओळ	
Row No. 4 चौथी ओळ	
Row No. 5 पाचवी ओळ	

In one row, there are 5 children.

येथे एका ओळीत 5 मुले आहेत.

In rows, there are children.

ओळींमध्ये मुले आहेत.

In rows, there are children.

ओळींमध्ये मुले आहेत.

In rows, there are children.

ओळींमध्ये मुले आहेत.

In rows, there are children.

ओळींमध्ये मुले आहेत.

In rows, there will be children.

ओळींमध्ये मुले असतील.

In rows, there will be children.

ओळींमध्ये मुले असतील.

Think about how you are doing this.

हे तुम्ही कसं करताय याचा विचार करा.

Number of rows ओळींची संख्या	Number of children मुलांची संख्या
1	5
8	?

$$8 \times 5$$

2)

Number of Pens	पेनांची संख्या	Cost	किंमत
1	>	5	
12	>	?	

3)

Number of Balls	चेंडूंची संख्या	Cost	किंमत
1	>	50	
6	>	?	

4)

Number of Boxes	खोक्यांची संख्या	Number of Apples	सफरचंदांची संख्या
1	>	50	
6	>	?	

5) Read the statement, write in the table form and find the answer. Remember that the same quantity should be written one below the other and the question mark should be at bottom right.

विधान वाचा. तक्त्यात मांडणी करा . उत्तरे काढा.

एका प्रकारची संख्या एकाखाली एक लिहायची आणि प्रश्नचिन्ह उजव्या रकान्यात खाली लिहायचे हे लक्षात ठेवा.

a) cost of 1 pen is 5 rupees.
what is the cost of 12 pens.

एका पेनाची किंमत 5 रुपये आहे तर अशा
12 पेनांची किंमत किती?

.....>	
.....>	

b) Find the total cost of 11 balls
if 1 ball costs Rs. 50/-

एका चेंडूची किंमत 50 रुपये आहे तर अशा
11 चेंडूंची किंमत किती?

.....>	
.....>	

c) There are 12 mangoes in each box.
Find the total number of mangoes
in 20 boxes.

एका खोक्यात 12 आंबे आहेत तर अशा 20
खोक्यांत एकूण किती आंबे असतील?

.....>	
.....>	

- 6) Two pens cost 20 rupees. What is the cost of 1 pen?

दोन पेनांची किंमत 20 रुपये आहे. तर एका पेनाची किंमत किती?

Number of Pens	पेनांची संख्या	Cost	किंमत
2	>	20	
1	>	?	$\frac{20}{2} = 10$

- 7) Total cost of 3 chairs is Rs. 300. Find the cost of 1 chair.

3 खुर्च्यांची किंमत 300 रुपये आहे. तर एका खुर्चीची किंमत किती?

Number of Chairs	खुर्च्यांची संख्या	Cost	किंमत
3	>	300	
1	>	?	

- 8) Total cost of 5 schoolbags is Rs.1000/-
Find the cost of 1 bat?

5 दस्तारांची किंमत 1000 रुपये आहे.
तर एका दस्ताराची किंमत किती?

.....>	
.....>	

- 9) Total cost of 5 m cloth is Rs. 650/-
What is the cost of 1 m cloth?

5 मीटर कापडाची किंमत 650 रुपये आहे.
तर एक मीटर कापडाची किंमत किती?

.....>	
.....>	

- 10) There are 10 boxes, each containing equal number of mangoes.
Total number of mangoes is 120. Find the number of mangoes in each box?

10 खोक्यांमध्ये प्रत्येकी समान आंबे आहेत.
एकूण 120 आंबे आहेत. तर प्रत्येक खोक्यात किती आंबे आहेत?

.....>	
.....>	

11) Refer to the picture below and fill the blank spaces in the tables given below.

या चित्राचे निरीक्षण करा. त्यावरून खाली दिलेल्या तक्त्यांमधील गाळलेल्या जागा भरा.

Row No. 1 पहिली ओळ	
Row No. 2 दुसरी ओळ	
Row No. 3 तिसरी ओळ	
Row No. 4 चौथी ओळ	
Row No. 5 पाचवी ओळ	

11a)

Number of rows ओळींची संख्या	Number of children मुलांची संख्या
3	15
5	?

How did you get the answer?

Discuss with your teacher and friends.

हे उत्तर कसं काढलं? तुमच्या शिक्षकांशी आणि मित्रमैत्रिणींशी चर्चा करा.

11b)

Number of rows ओळींची संख्या	Number of children मुलांची संख्या
5	50
7	?

11c)

Number of rows ओळींची संख्या	Number of children मुलांची संख्या
10	50
15	?

12) Two pens cost 20 rupees. What is the cost of 1 pen? What is the cost of 5 pens?

2 पेनांची किंमत 20 रुपये आहे. तर एका पेनाची किंमत किती? 5 पेनांची किंमत किती?

Number of Pens पेनांची संख्या	Cost किंमत
2>	20
1>	?
5>	?

$$\frac{20}{2}$$

$$\frac{5 \times 20}{2} = 50$$

13) Total cost of 3 chairs is Rs. 600. Find the cost of 1 chair. What is the cost of 4 chairs?

3 खुर्च्यांची एकूण किंमत 600 रुपये आहे. तर एका खुर्चीची किंमत किती? 4 खुर्च्यांची किंमत किती?

Number of chairs खुर्च्यांची संख्या	Cost किंमत
3>	
1>	
4>	

14) There are 180 mangoes in 3 identical boxes. How many mangoes are there in each box? How many mangoes are there in 2 such boxes?

3 सारख्या खोक्यांमध्ये मिळून 180 आंबे आहेत. तर प्रत्येक खोक्यात किती आंबे आहेत? अशा २ खोक्यांमध्ये किती आंबे असतील?

.....>	
.....>	
.....>	

15) Learn cross multiplication :

Number of boxes खोक्यांची संख्या	Number of Mangoes आंब्यांची संख्या
5 8	15 ? $\frac{8 \times 15}{5} = 24$

16) 3 baskets have total 21 apples. Each basket has the same number of apples. Find the number of apples in 8 such baskets.

3 टोपल्यांमध्ये मिळून 21 सफरचंदे आहेत. प्रत्येक टोपलीतील सफरचंदांची संख्या समान आहे. तर अशा 8 टोपल्यांमध्ये किती सफरचंदे असतील?

Number of Baskets टोपल्यांची संख्या	Number of apples सफरचंदांची संख्या
3 8	21 ? $\frac{8 \times 21}{3} =$

17) The total cost of 4 sacks of rice is Rs. 1200. Find the cost of 7 sacks.

तांदळाच्या 4 पोत्यांची किंमत 1200 रुपये आहे. तर अशा 7 पोत्यांची किंमत किती?

18) A total of 15 children are standing in 3 lines. Each line has the same number of children. How many children will there in 6 such lines?

3 ओळीत मिळून 15 मुले उभी आहेत. प्रत्येक ओळीतील मुलांची संख्या समान आहे. तर अशा 6 ओळींमध्ये मिळून किती मुले उभी असतील?

- 19) Radha bought 3 litres of milk for Rs. 144. Find the total cost of 5 litres of milk.

राधाने 144 रुपयांना 3 लीटर दूध विकत घेतले. तर 5 लीटर दुधाची किंमत किती?

- 20) 6 sacks contain 624 kg of rice. Find the quantity of rice in 15 such sacks.

तांदूळाच्या 6 पोत्यांमध्ये 624 किग्रॅ तांदूळ आहे. तर अशा 15 पोत्यांमध्ये किती किग्रॅ तांदूळ मावेल?

- 21) Total cost of 2 coconuts is Rs. 30. What is the total cost of 4 coconuts?

2 नारळांची किंमत 30 रुपये आहे तर 4 नारळांची किंमत किती?

- 22) The number of children in 6 groups is 54. Find the number of children in 21 such groups.

एकसारख्या 6 गटांमध्ये 54 मुले आहेत. तर अशा 21 गटांमध्ये किती मुले असतील?

- 23) A car covers 75 km in 5 litre petrol, what distance will it cover in 9 litres?

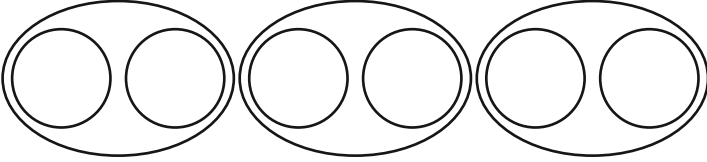
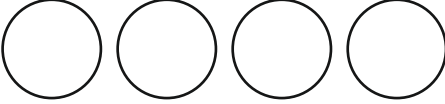
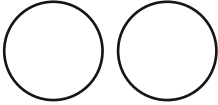
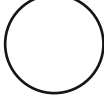
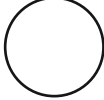
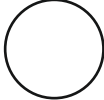
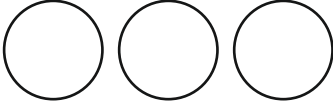
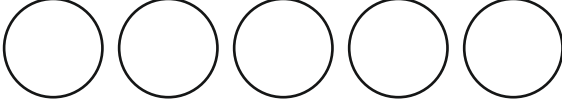
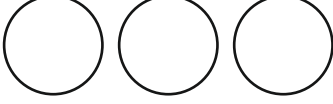
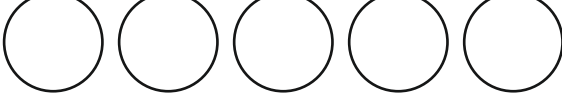
एक मोटार 5 लीटर पेट्रोलमध्ये 75 किमी अंतर जाते. तर 9 लीटर पेट्रोलमध्ये ती किती अंतर जाईल?

- 24) The railway fare for 4 adults is Rs. 1260. Find the fare for 35 adults for the journey.

4 मोठ्या माणसांचे रेल्वेचे तिकीट 1260 रुपये आहे. तर 35 लोकांच्या प्रवासासाठी किती तिकीट पडेल?

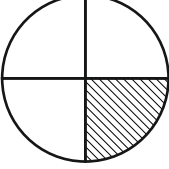
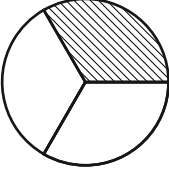
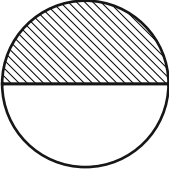
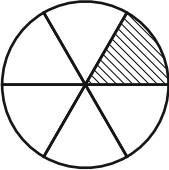
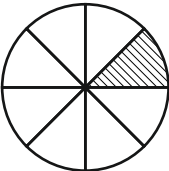
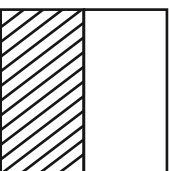
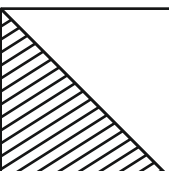
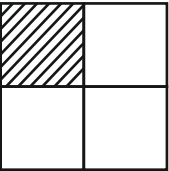
Make equal parts. Use paper rotis. Divide the rotis equally and draw the picture of what each one gets.

समान भाग करा. कागदाच्या चपात्या वापरा. चपात्या समान वाटा. प्रत्येकाला मिळणाऱ्या चपातीचे चित्र काढा.

Division भागाकार	Read as असे वाचा	Divide by drawing circles or lines among rotis चपात्यांमध्ये गोल किंवा रेषेने भाग करून दाखवा.	Each one gets प्रत्येकाला किती मिळाले
$\frac{6}{3}$	Six by three सहा छेद तीन	 Six roties divided equally among 3 persons सहा चपात्या 3 जणांमध्ये सारख्या वाटल्या.	
$\frac{4}{2}$			
$\frac{2}{2}$			
$\frac{1}{2}$			
$\frac{1}{4}$			
$\frac{1}{8}$			
$\frac{3}{2}$			
$\frac{5}{2}$			
$\frac{3}{4}$			
$\frac{5}{4}$			

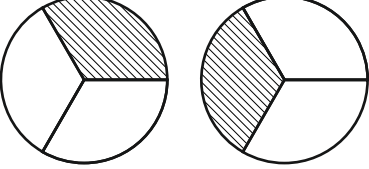
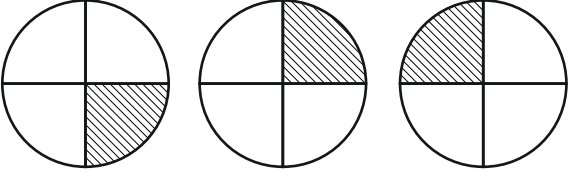
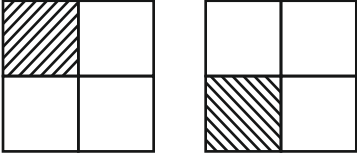
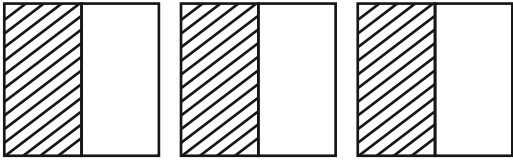
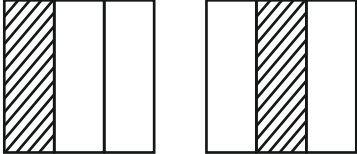
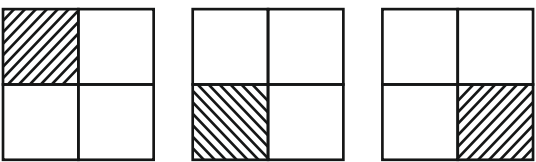
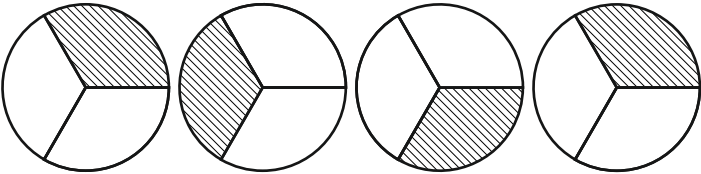
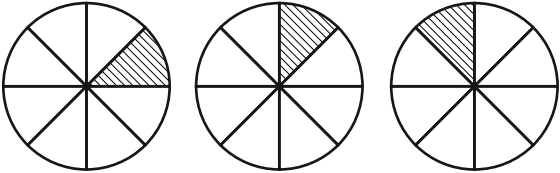
What fraction of the whole is the shaded part ?

रंगवलेला भाग एक संपूर्णचा कितवा भाग आहे?

Division in picture चित्रातील भागाकार	Number of Rotis/Cakes चपाती/केकची संख्या	Divided equally among किती जणांमध्ये समान वाटप केले?	Division in numerals अंकातील भागाकार
	1	4	$\frac{1}{4}$
			
			
			
			
			
			
			

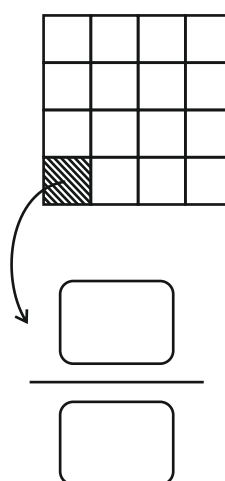
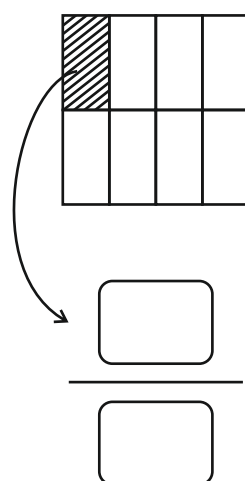
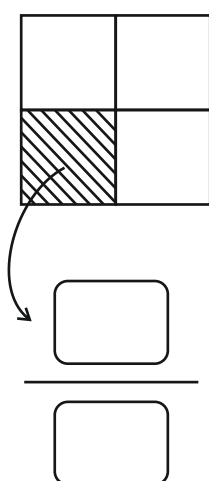
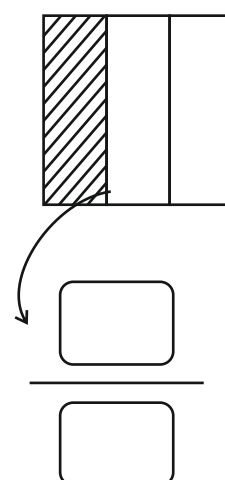
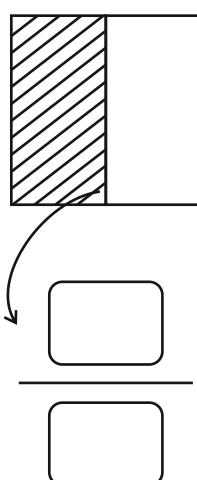
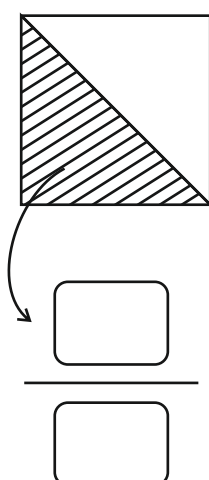
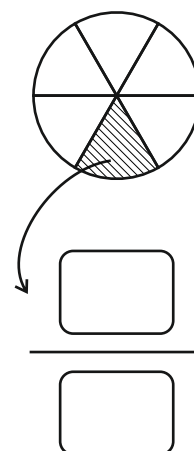
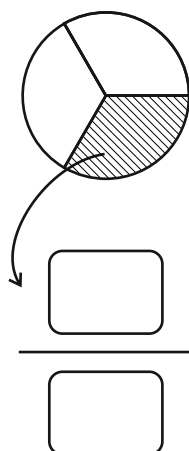
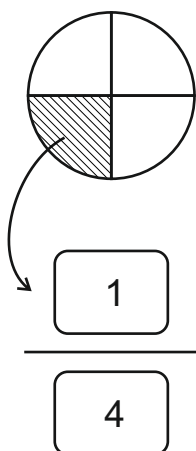
Making equal parts

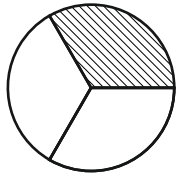
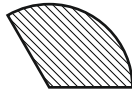
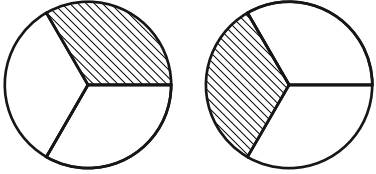
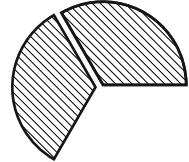
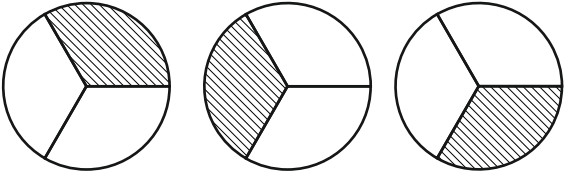
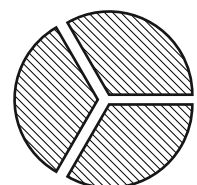
समान भाग करणे

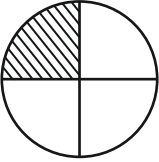
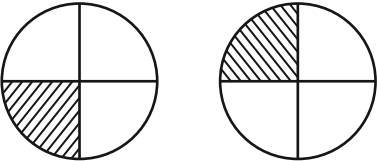
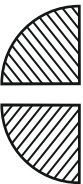
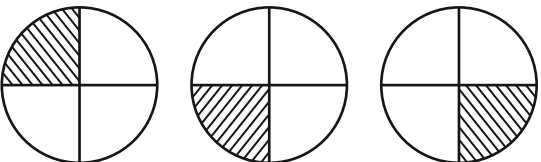
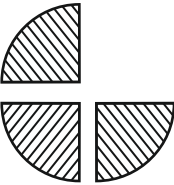
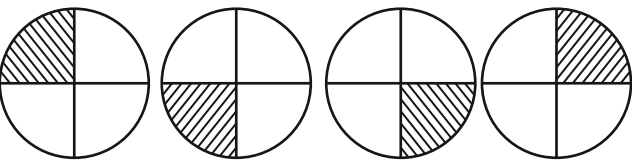
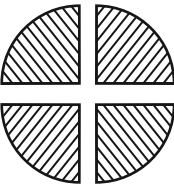
Division in picture चित्रातील भागाकार	Number of Rotis/Cakes चपाती/केकची संख्या	Divided equally among किती जणांमध्ये समान वाटप केले?	Division in numerals अंकातील भागाकार
	2	3	$\frac{2}{3}$
			
			
			
			
			
			
			

Write the coloured portion as a fraction.

रंगवलेला भाग अपूर्णाकात दर्शवा.

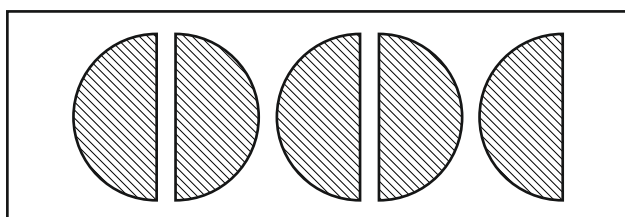
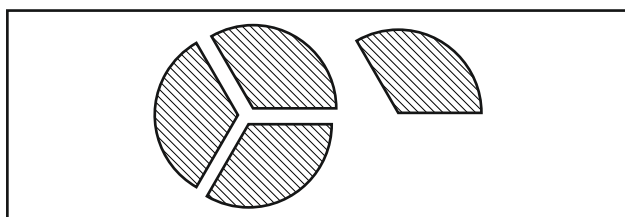
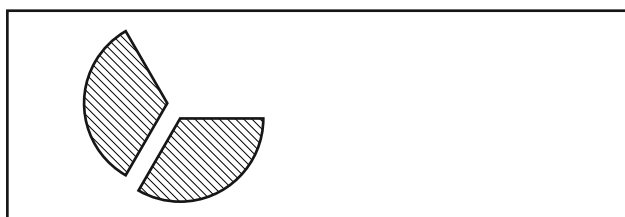
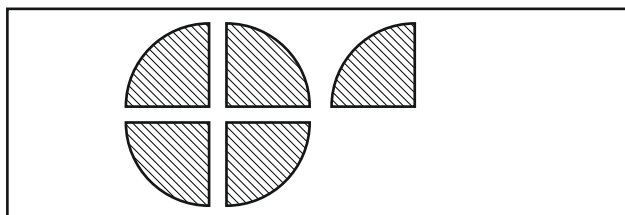
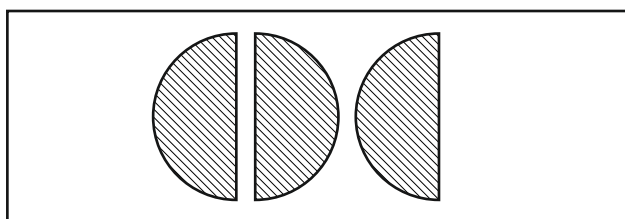
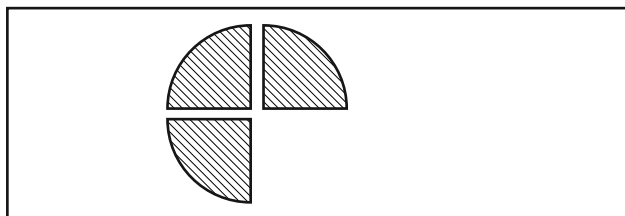
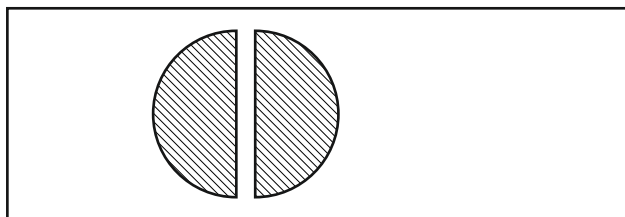

Division भागाकार	Process कृती	Each one gets प्रत्येकाला मिळणारे भाग
$\frac{1}{3}$	 Roti divided equally in parts चपाती समान भागांमध्ये वाटली.	 $\frac{1}{3}$
$\frac{2}{3}$	 Roti divided equally in parts चपाती समान भागांमध्ये वाटली.	 $\frac{1}{3} + \frac{1}{3}$ $= \frac{1}{3}$ taken 2 times $\frac{1}{3}$ घेतले दोन वेळा
$\frac{3}{3}$	 Roti divided equally in parts चपाती समान भागांमध्ये वाटली.	 $\frac{1}{3} + \frac{1}{3} + \frac{1}{3}$ $= \frac{1}{3}$ taken 3 times = 1 roti $\frac{1}{3}$ घेतले 3 वेळा = 1 पूर्ण चपाती

Division भागाकार	Process कृती	Each one gets प्रत्येकाला मिळणारे भाग
$\frac{1}{4}$	 1 Roti divided equally in 4 parts 1 चपाती 4 समान भागांमध्ये वाटली.	 $\frac{1}{4}$
$\frac{2}{4}$	 Rotis divided equally in parts चपात्या समान भागांमध्ये वाटल्या.	 1 $\frac{1}{4}$ taken 2 times 1 $\frac{1}{4}$ घेतले 2 वेळा
$\frac{3}{4}$	 Rotis divided equally in parts चपात्या समान भागांमध्ये वाटल्या.	 taken times घेतले वेळा
$\frac{4}{4}$	 Rotis divided equally in parts चपात्या समान भागांमध्ये वाटल्या.	 taken times घेतले वेळा

Multiplying a fraction : Match the pairs.

अपूर्णाकाची पट करणे - जोड्या लावा.

$$\frac{1}{4} \text{ taken 3 times}$$

घेतले 3 वेळा

$$= \frac{1}{4} \times 3$$

$$\frac{1}{2} \text{ taken 3 times}$$

घेतले 3 वेळा

$$= \frac{1}{2} \times 3$$

$$\frac{1}{4} \text{ taken 5 times}$$

घेतले 5 वेळा

$$= \frac{1}{4} \times 5$$

$$\frac{1}{2} \text{ taken 2 times}$$

घेतले 2 वेळा

$$= \frac{1}{2} \times 2$$

$$\frac{1}{3} \text{ taken 4 times}$$

घेतले 4 वेळा

$$= \frac{1}{3} \times 4$$

$$\frac{1}{2} \text{ taken 5 times}$$

घेतले 5 वेळा

$$= \frac{1}{2} \times 5$$

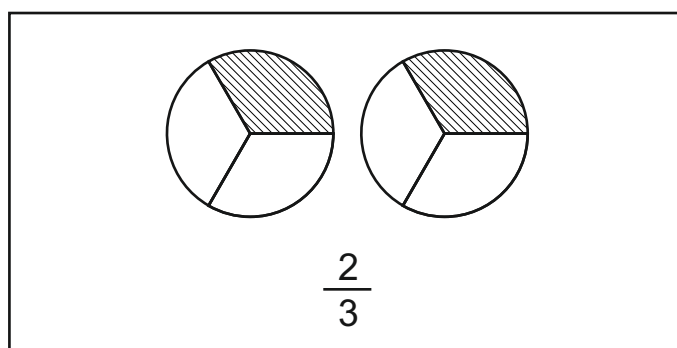
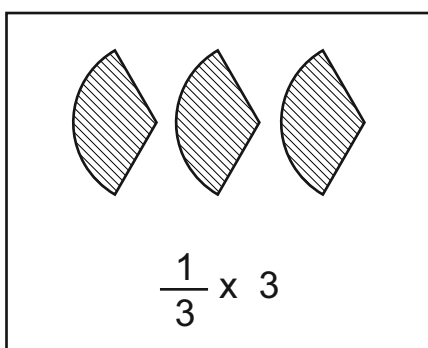
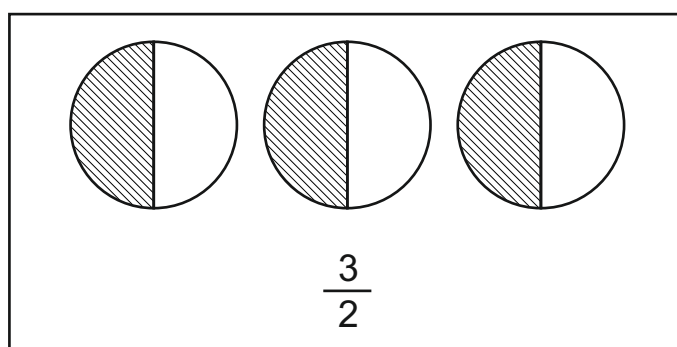
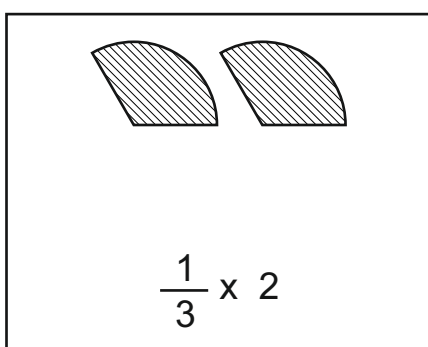
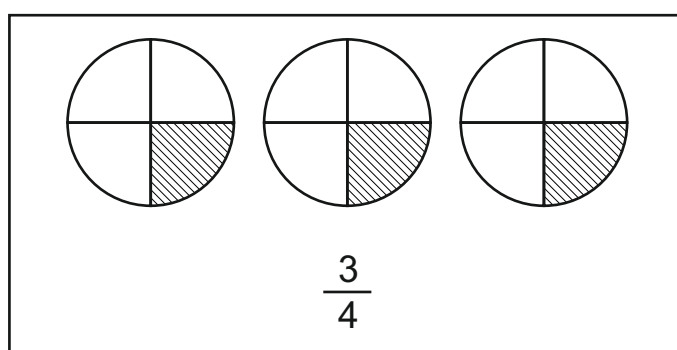
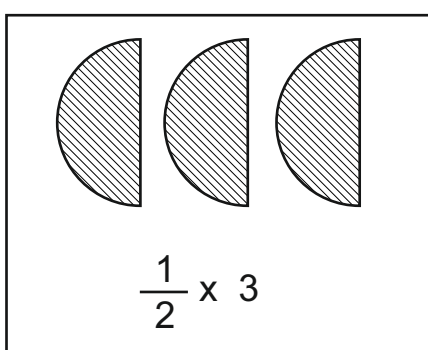
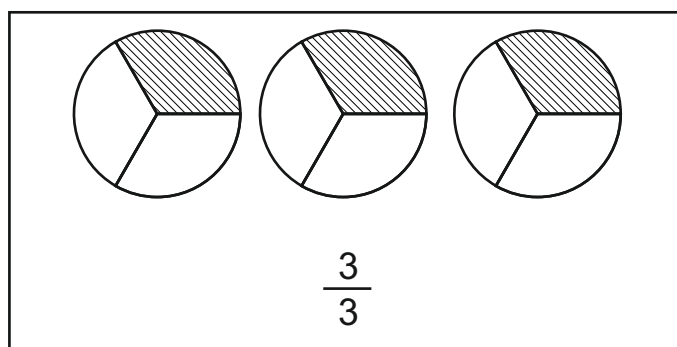
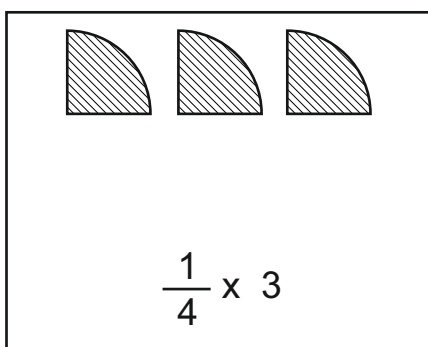
$$\frac{1}{3} \text{ taken 2 times}$$

घेतले 2 वेळा

$$= \frac{1}{3} \times 2$$

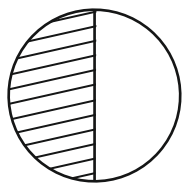
Match the pairs

जोड्या लावा.

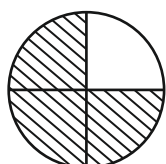
Write the shaded fraction

रंगवलेला अपूर्णांक लिहा.

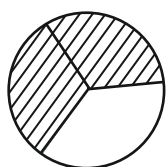
$$\boxed{\frac{1}{2}} \text{ taken } \boxed{1} \text{ times} = \boxed{\frac{1}{2}}$$

घेतले वेळा

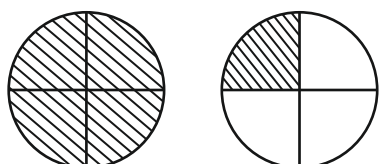
$$\boxed{} \text{ taken } \boxed{} \text{ times} = \boxed{}$$

घेतले वेळा

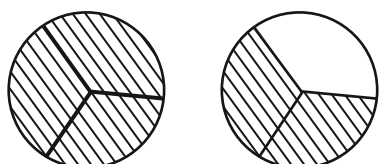
$$\boxed{} \text{ taken } \boxed{} \text{ times} = \boxed{}$$

घेतले वेळा

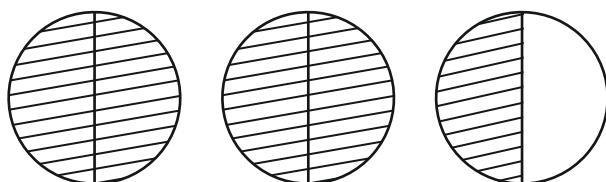
$$\boxed{} \text{ taken } \boxed{} \text{ times} = \boxed{}$$

घेतले वेळा

$$\boxed{} \text{ taken } \boxed{} \text{ times} = \boxed{}$$

घेतले वेळा

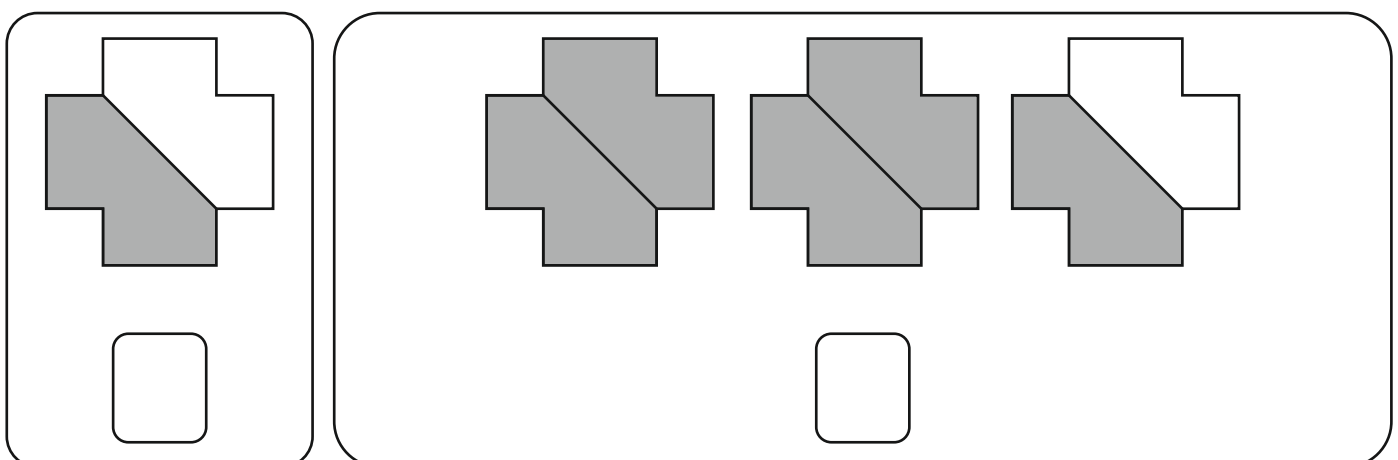
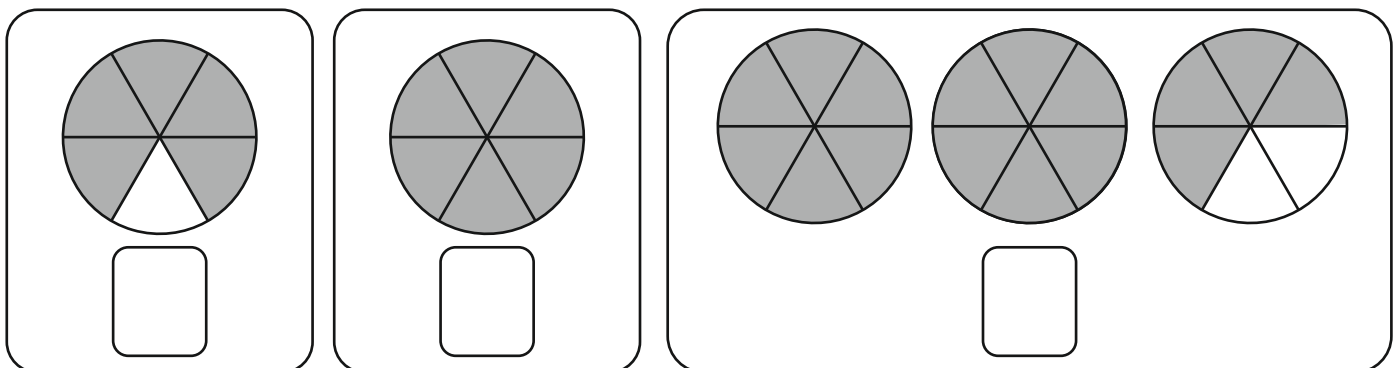
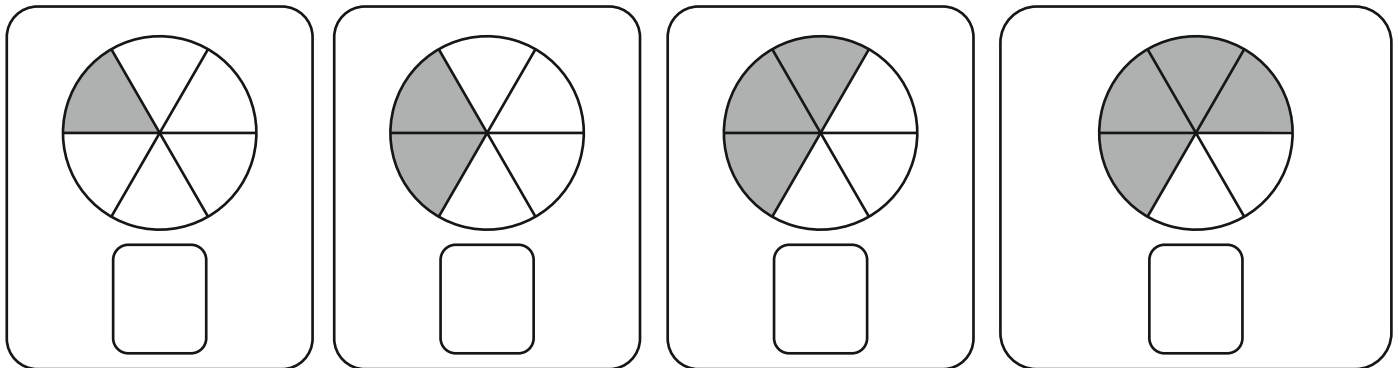
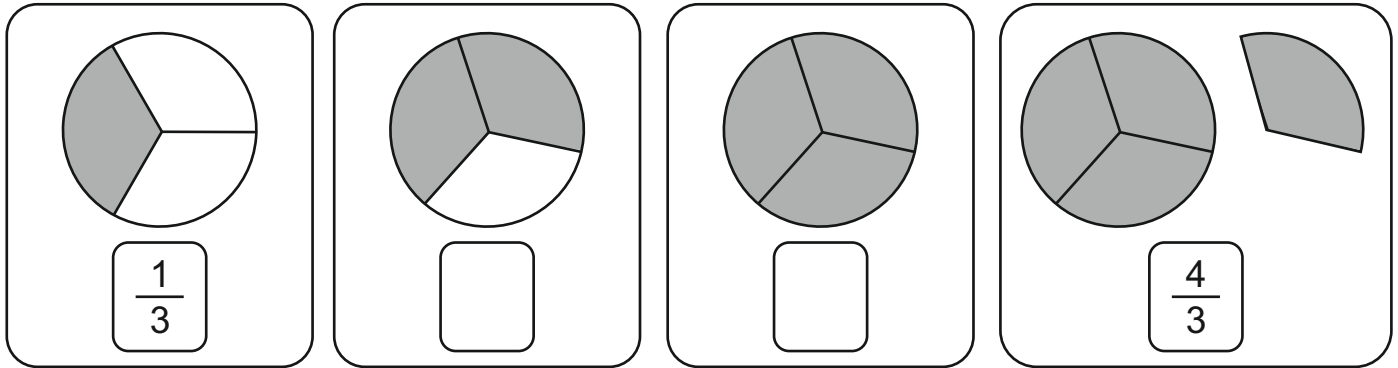

$$\boxed{} \text{ taken } \boxed{} \text{ times} = \boxed{}$$

घेतले वेळा

Write the shaded fractions in numerals.

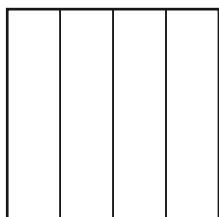
रंगवलेला भाग अंकात लिहा.

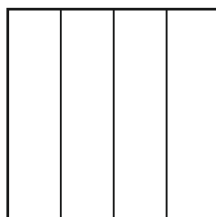
Show the given fraction by shading.

दिलेला अपूर्णांक रंगवून दाखवा.

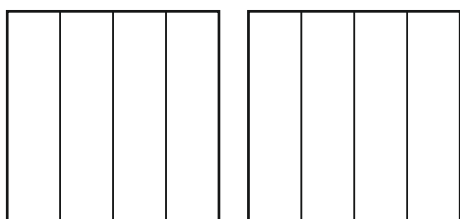
$$\frac{1}{4}$$

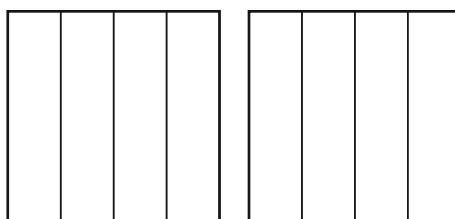
$$\frac{3}{4}$$

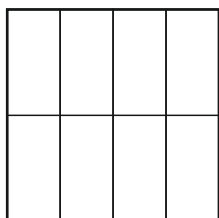
$$\frac{5}{4}$$

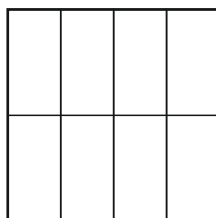
$$\frac{7}{4}$$

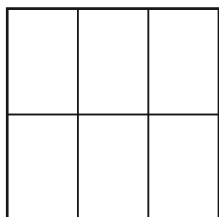
$$\frac{1}{8}$$

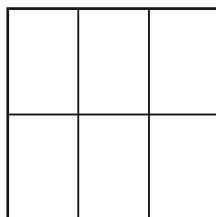
$$\frac{5}{8}$$

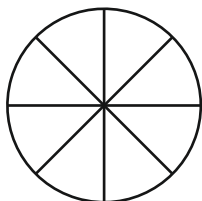
$$\frac{1}{6}$$

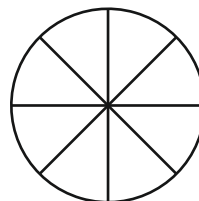
$$\frac{5}{6}$$

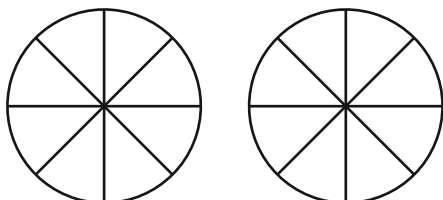
$$\frac{1}{6}$$

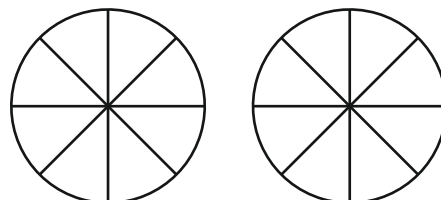
$$\frac{8}{8}$$

$$\frac{9}{8}$$

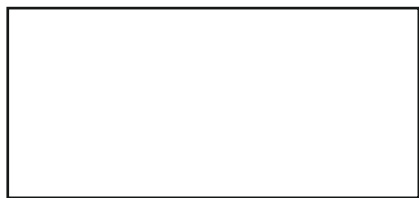
$$\frac{16}{8}$$

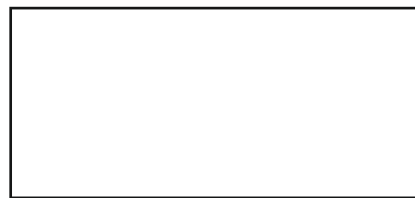
Show the given fraction by making parts and shading.

भाग करून व रंगवून दिलेला अपूर्णांक दाखवा.

$\frac{1}{2}$

$\frac{1}{3}$

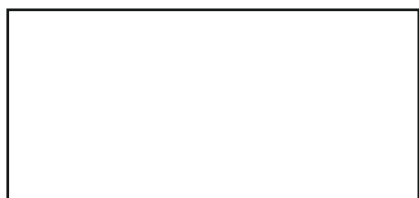
$\frac{2}{2}$

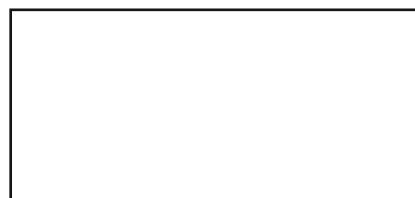
$\frac{2}{3}$

$\frac{3}{8}$

$\frac{5}{16}$

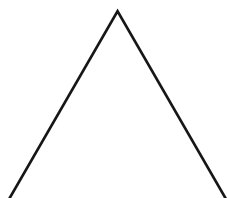
$\frac{1}{3}$

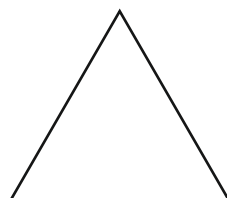
$\frac{2}{3}$

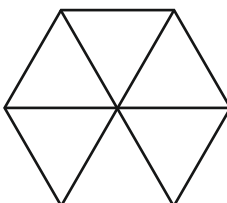
$\frac{1}{2}$

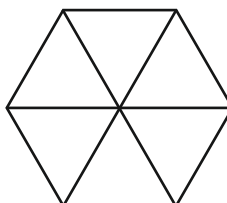
$\frac{2}{2}$

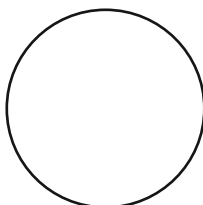
$\frac{1}{6}$

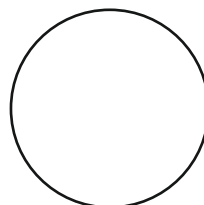
$\frac{5}{6}$

$\frac{3}{4}$

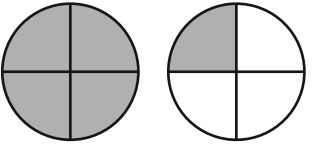
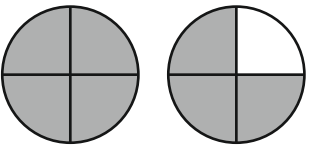
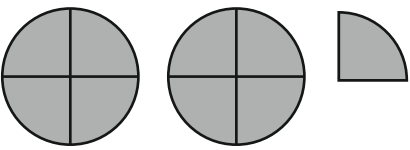
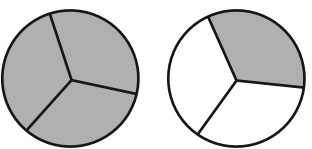
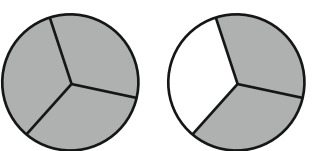
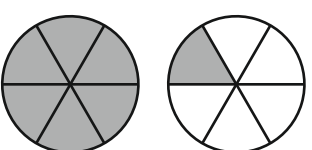
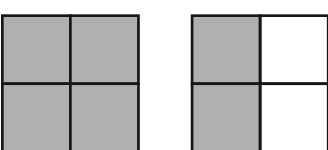
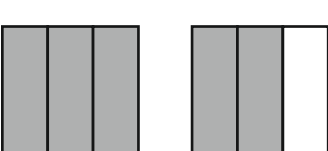
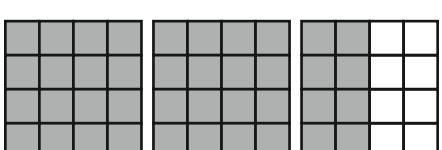

$\frac{4}{4}$

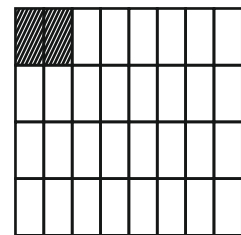
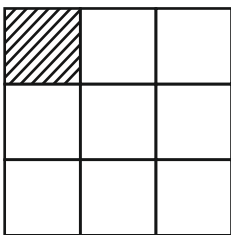
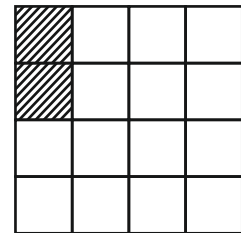
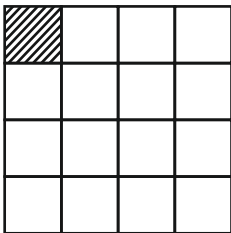
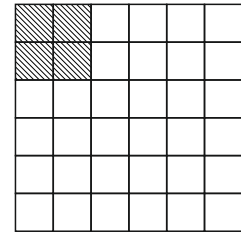
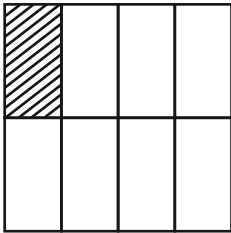
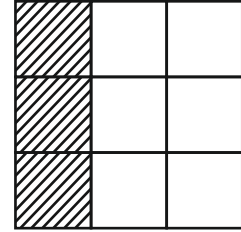
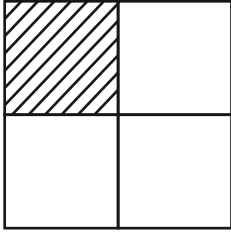
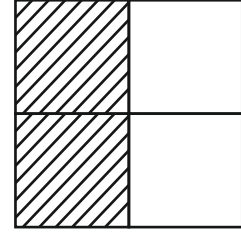
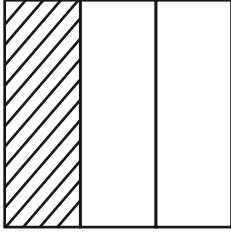
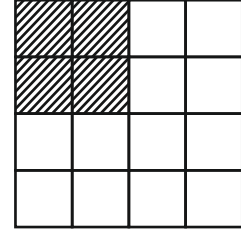
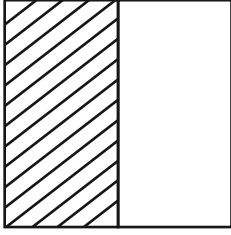
Fractions greater than 1

एकापेक्षा मोठे अपूर्णाक

Fraction अपूर्णक	Unit of counting मोजण्याचे एकक	Number of pieces तुकड्यांची संख्या	Fraction in numerals अंकातील अपूर्णाक	In form of multipli- cation गुणाकार रूपात	In form of addition वेरजेच्या रूपात	In form of mixed fraction पूर्णाकयुक्त अपूर्णाक
	$\frac{1}{4}$	5	$\frac{5}{4}$	$\frac{1}{4} \times 5$	$\left(\frac{1}{4} + \frac{1}{4} + \frac{1}{4} + \frac{1}{4}\right) + \frac{1}{4}$	$1\frac{1}{4}$
						
	$\frac{1}{4}$	9	$\frac{9}{4}$	$\frac{1}{4} \times 9$	$\left(\frac{1}{4} + \frac{1}{4} + \frac{1}{4} + \frac{1}{4}\right) + \left(\frac{1}{4} + \frac{1}{4} + \frac{1}{4} + \frac{1}{4}\right) + \frac{1}{4}$	$2\frac{1}{4}$
						
						
						
						
						
						

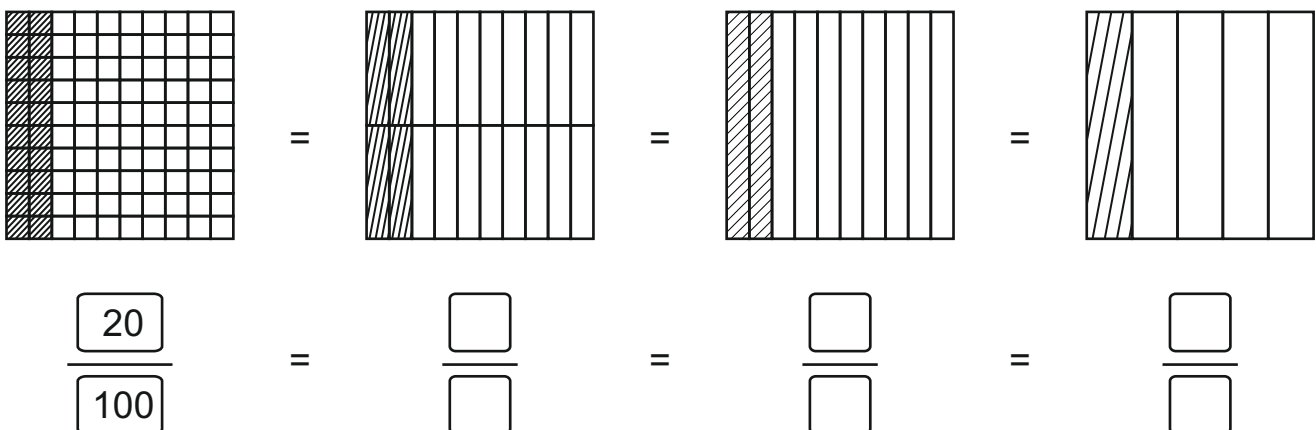
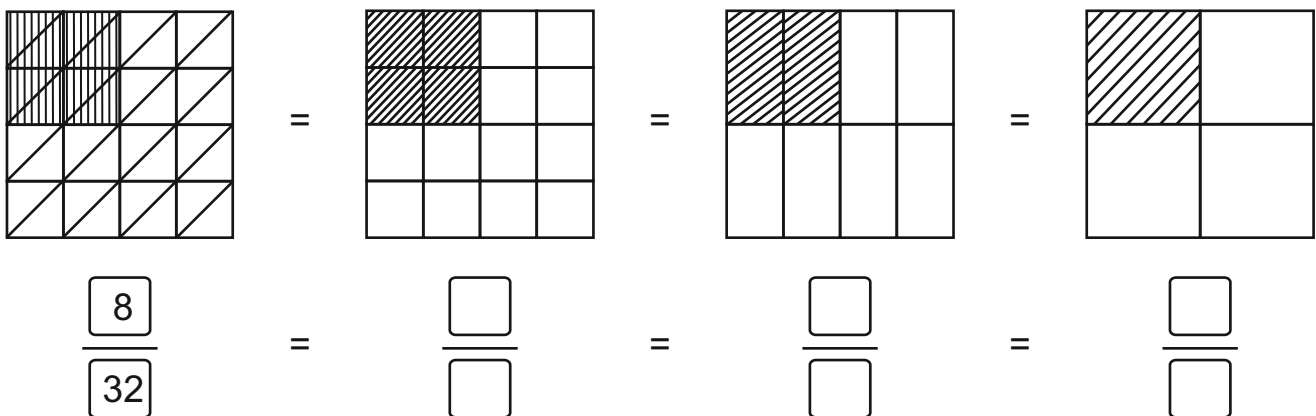
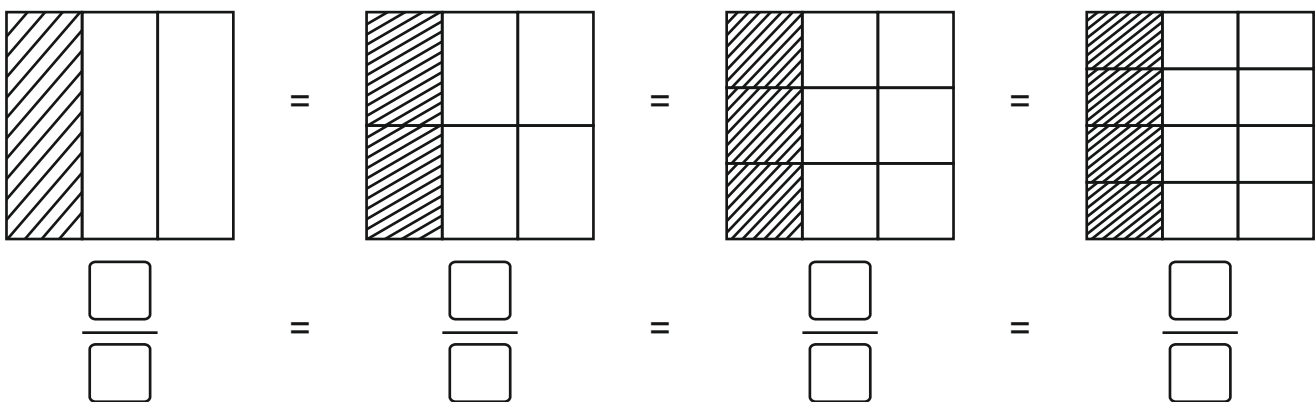
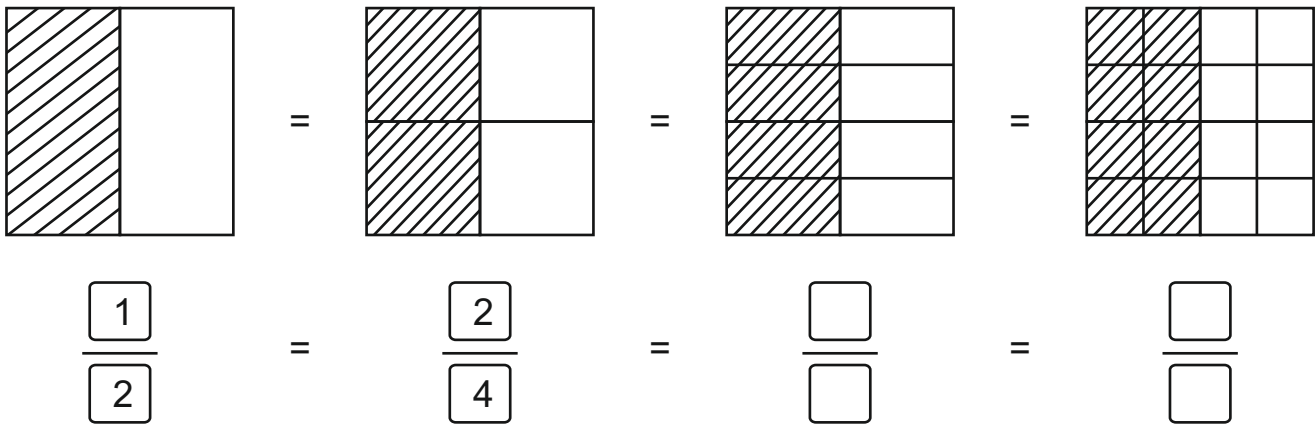
Match the fractions having the same value.

सारखी किंमत असलेल्या अपूर्णाकांच्या जोड्या लावा.

Fractions having the same value :

समान किंमत असणारे अपूर्णांक -

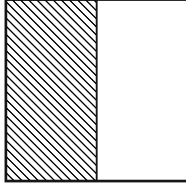

Multiply numerator and denominator by the same number to get equivalent fractions. Show your fraction by making parts and shading.

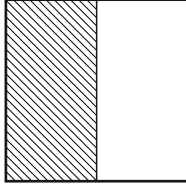
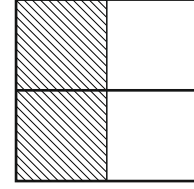
सममूल्य अपूर्णाक मिळविण्यासाठी अंश व छेद यांना एकाच संख्येने गुणा. भाग करून व रंगवून तो दाखवा.

Tight form बंद रूप

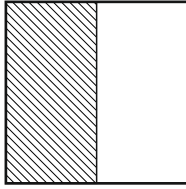
Loose form खुले रूप

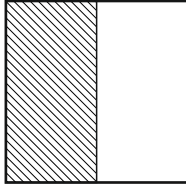
$$\frac{1}{2} = \frac{1 \times \boxed{2}}{2 \times \boxed{2}} = \frac{\boxed{2}}{\boxed{4}}$$

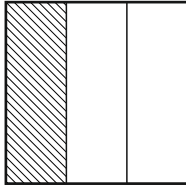
$$\frac{1}{2} = \frac{1 \times \boxed{3}}{2 \times \boxed{3}} = \frac{\boxed{}}{\boxed{}}$$

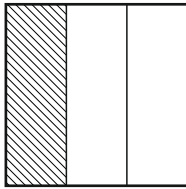
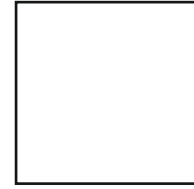
$$\frac{1}{2} = \frac{1 \times \boxed{}}{2 \times \boxed{}} = \frac{\boxed{}}{\boxed{}}$$

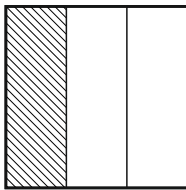
$$\frac{1}{2} = \frac{1 \times \boxed{}}{2 \times \boxed{}} = \frac{\boxed{}}{\boxed{}}$$

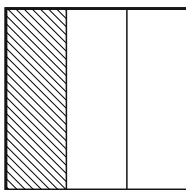
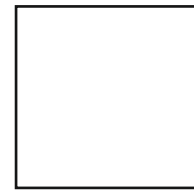
$$\frac{1}{3} = \frac{1 \times \boxed{}}{3 \times \boxed{}} = \frac{\boxed{}}{\boxed{}}$$

$$\frac{1}{3} = \frac{1 \times \boxed{}}{3 \times \boxed{}} = \frac{\boxed{}}{\boxed{}}$$

$$\frac{1}{3} = \frac{1 \times \boxed{}}{3 \times \boxed{}} = \frac{\boxed{}}{\boxed{}}$$

$$\frac{1}{3} = \frac{1 \times \boxed{}}{3 \times \boxed{}} = \frac{\boxed{}}{\boxed{}}$$

Divide the numerator and denominator by the same number to get equivalent fractions.

अंश व छेद यांना एकाच संख्येने भागून सममूल्य अपूर्णाक मिळवा.

$$\frac{4}{8} = \frac{4 \div \boxed{4}}{8 \div \boxed{4}} = \frac{\boxed{1}}{\boxed{2}}$$

$$\frac{3}{9} = \frac{3 \div \boxed{3}}{9 \div \boxed{3}} = \frac{\boxed{}}{\boxed{}}$$

$$\frac{4}{6} = \frac{4 \div \boxed{}}{6 \div \boxed{}} = \frac{\boxed{}}{\boxed{}}$$

$$\frac{10}{100} = \frac{10 \div \boxed{}}{100 \div \boxed{}} = \frac{\boxed{}}{\boxed{}}$$

$$\frac{4}{12} = \frac{4 \div \boxed{}}{12 \div \boxed{}} = \frac{\boxed{}}{\boxed{}}$$

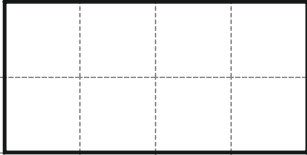
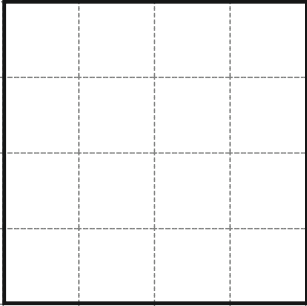
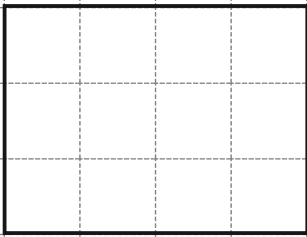
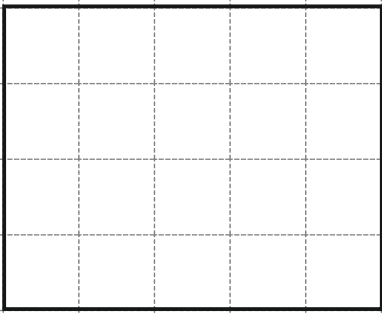
$$\frac{8}{16} = \frac{8 \div \boxed{}}{16 \div \boxed{}} = \frac{\boxed{}}{\boxed{}}$$

$$\frac{6}{10} = \frac{6 \div \boxed{}}{10 \div \boxed{}} = \frac{\boxed{}}{\boxed{}}$$

$$\frac{12}{18} = \frac{12 \div \boxed{}}{18 \div \boxed{}} = \frac{\boxed{}}{\boxed{}}$$

If you walk along the border of each of these figures how much distance would you walk ?
If you shade the small squares inside each of these figures how many squares would you shade ?

या आकृतीच्या कडेवरून चालत गेल्यास किती अंतर चालाल? आकृतीच्या आतील लहान चौरस रंगवा. प्रत्येक आकृतीत किती चौरस रंगवाल ते लिहा.

	
Distance walked कडेने चाललेले अंतर = cm	Distance walked कडेने चाललेले अंतर = cm
Squares shaded रंगवलेले चौरस = cm ²	Squares shaded रंगवलेले चौरस = cm ²
	
Distance walked कडेने चाललेले अंतर = cm	Distance walked कडेने चाललेले अंतर = cm
Squares shaded रंगवलेले चौरस = cm ²	Squares shaded रंगवलेले चौरस = cm ²

Distance walked around the borders = Sum of all sides = Perimeter

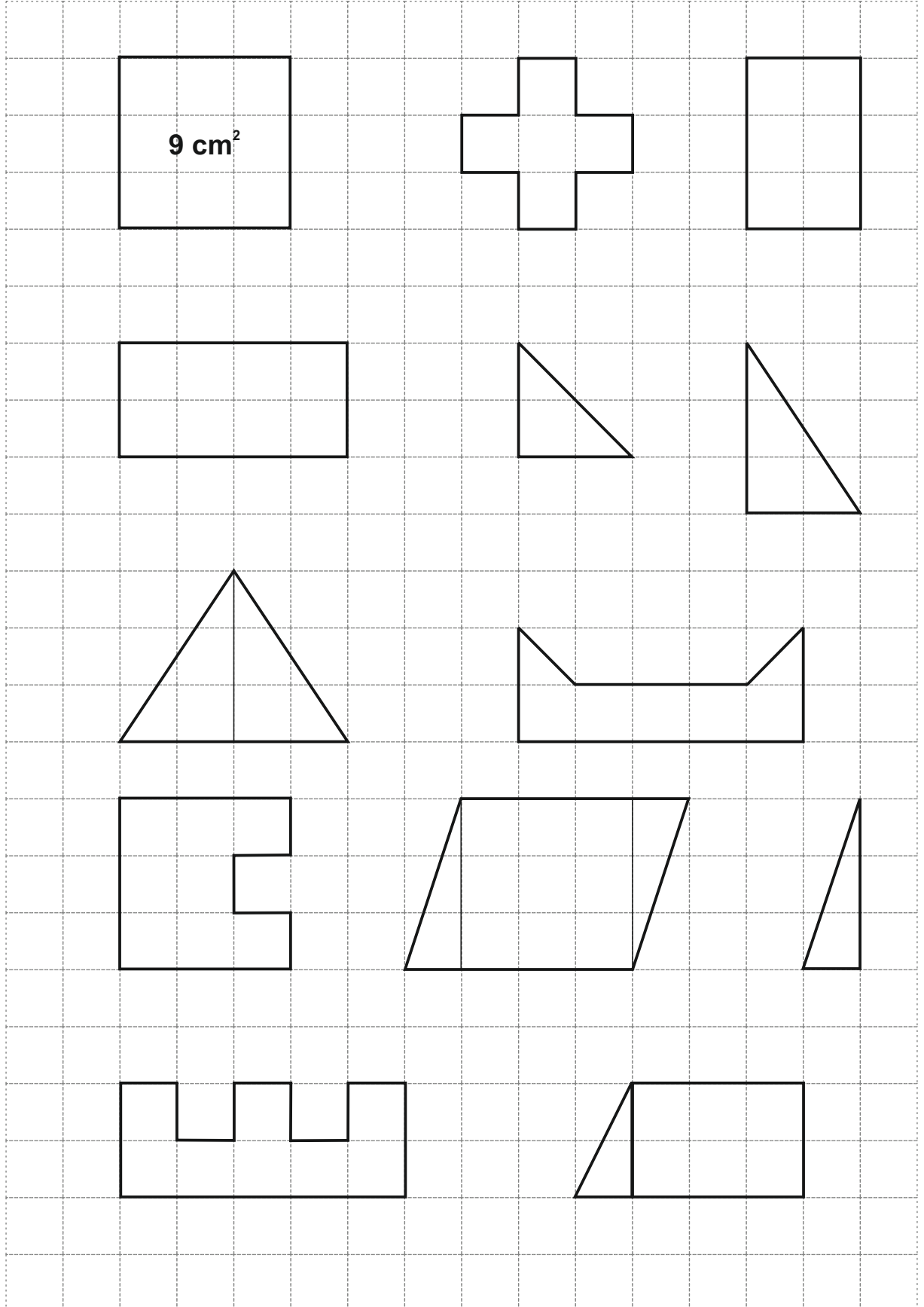
कडेवरून चाललेले अंतर = सर्व बाजूंची बेरीज = परिमिती

Number of full squares shaded inside the rectangle = Area

आयताच्या आत रंगवलेल्या पूर्ण चौरसांची संख्या = क्षेत्रफळ

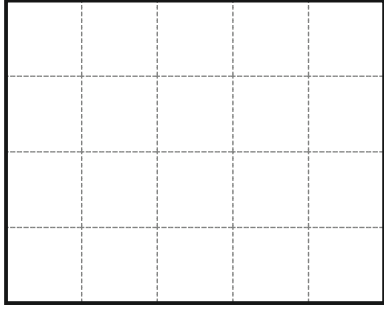
Count the squares and find the area of each figure.

चौरस मोजा आणि प्रत्येक आकृतीचे क्षेत्रफळ काढा.

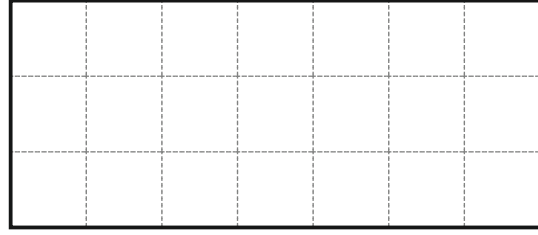
Find area and perimeter.

क्षेत्रफल आणि परिमिती काढा.

Perimeter = cm
परिमिती = cm

Area = cm²
क्षेत्रफल = cm²

Perimeter = cm
परिमिती = cm

Area = cm²
क्षेत्रफल = cm²

Area of rectangle = Length x Breadth

आयताचे क्षेत्रफल = लांबी x रुंदी

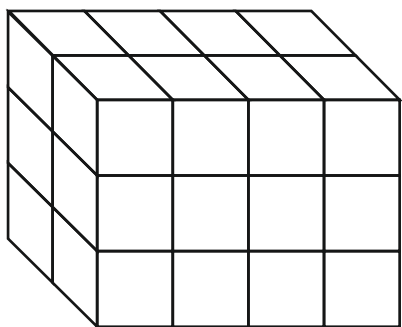
Use the formula and fill in the table.

सूत्र वापरा आणि तक्ता पूर्ण करा.

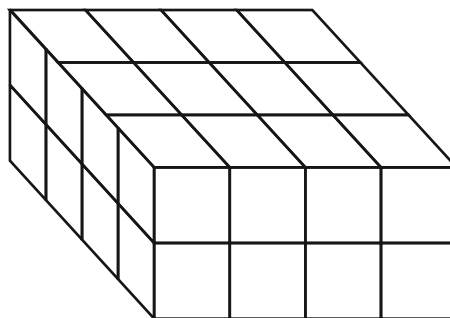
Length (cm) लांबी (सेमी)	Breadth (cm) रुंदी (सेमी)	Area (cm ²) क्षेत्रफल (सेमी ²)
6	3	
10	3	
5		25
5		50
10		40
10		100

Make the following figures using unit cubes. Find their volume (Number of cubes in it)

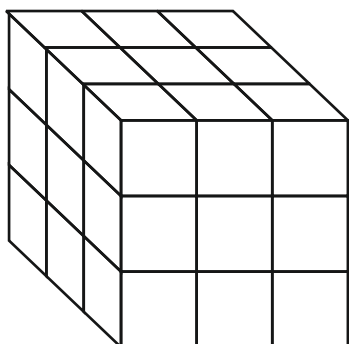
एककाचे ठोकळे वापरून पुढील आकार तयार करा. त्यांचे घनफळ काढा. (आकृतीतील घन मोजा)

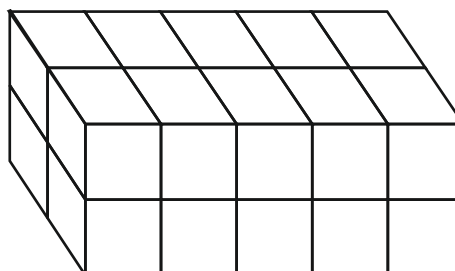
Volume = cm³
घनफळ = cm³

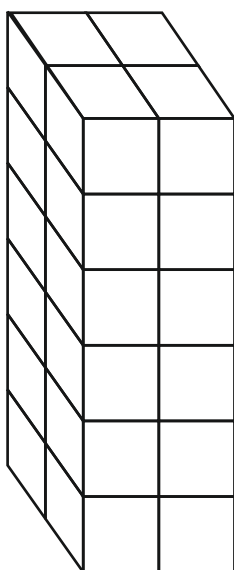
Volume = cm³
घनफळ = cm³

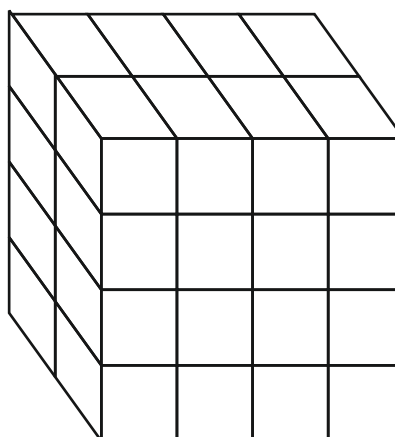
Volume = cm³
घनफळ = cm³

Volume = cm³
घनफळ = cm³

Volume = cm³
घनफळ = cm³

Volume = cm³
घनफळ = cm³

Volume of cuboid = length x breadth x height

इष्टिकाचितीचे घनफळ = लांबी x रुंदी x उंची

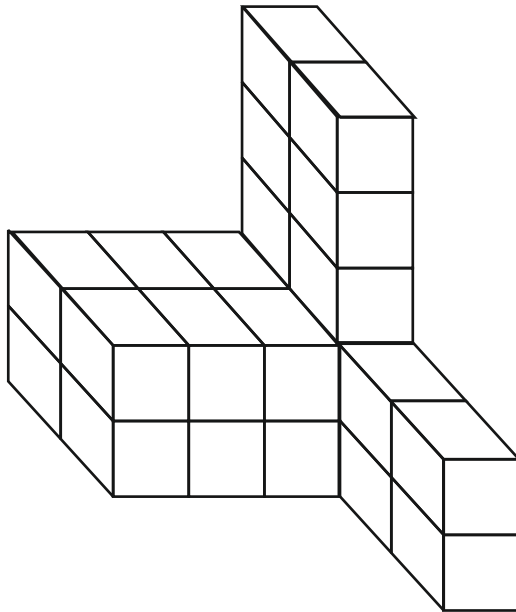
Use formula and fill in the table.

सूत्र वापरा आणि तक्ता पूर्ण करा.

Length लांबी	Breadth रुंदी	Height उंची	Volume घनफळ
4	3	2	
5	3	2	
2	5	10	
2		10	40
5	5		50
10			100

Find the volume of this figure by making it using unit cubes.

एककाचे ठोकळे वापरून ही आकृती तयार करा व तिचे घनफळ काढा.

Volume
घनफळ = cm³

24 hours clock

24 ताशी घड्याळ

Match the pairs.

जोड्या लावा.

6 am	13 : 00
1 pm	12 : 00
12 noon	06 : 00
3 pm	22 : 00
10 pm	23 : 00
11 pm	15 : 00

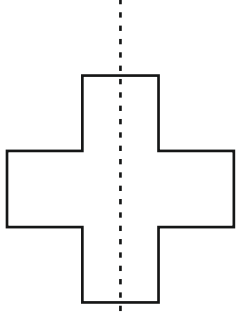
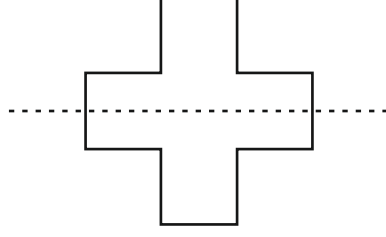
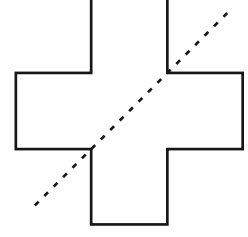
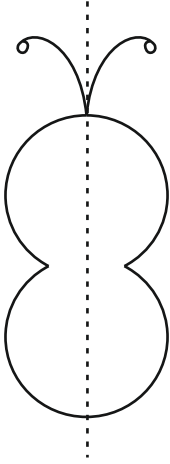
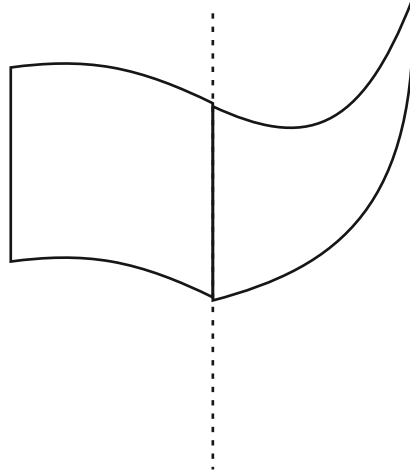
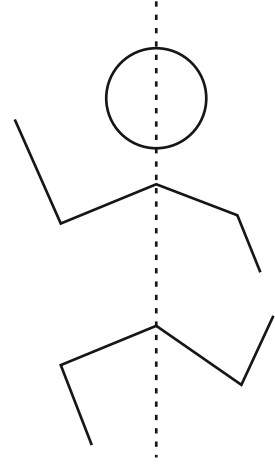
Write the time in 12 hour clock.

12 ताशी घड्याळानुसार पुढील वेळ लिहा.

12 : 30	_____
15 : 45	_____
18 : 00	_____
09 : 45	_____
00 : 25	_____
01 : 45	_____
23 : 45	_____
13 : 00	_____
11 : 20	_____

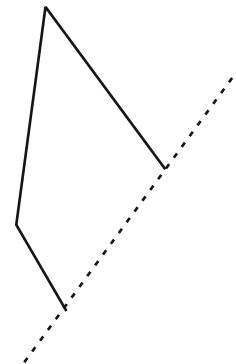
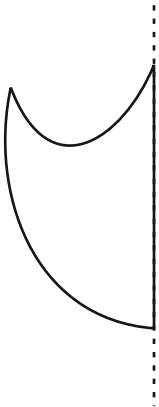
Which shapes are divided into two mirror halves by the dotted line? Put a ✓ or X in the box.

कोणते आकार ठिपक्यांच्या रेषेने आरशातील प्रतिमेसारखे विभागले आहेत? चौकटीत ✓ किंवा X खूण करा.

☐

☐

☐

☐

☐

☐

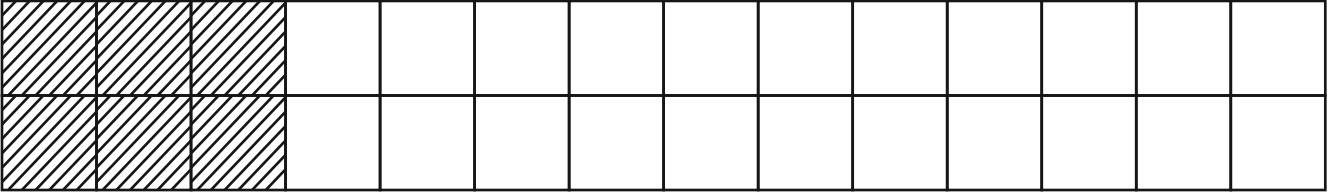
Complete the mirror half.

आरशातील प्रतिमा काढा.

Shade two blocks at a time. Count and write the multiples (tables) of 2.

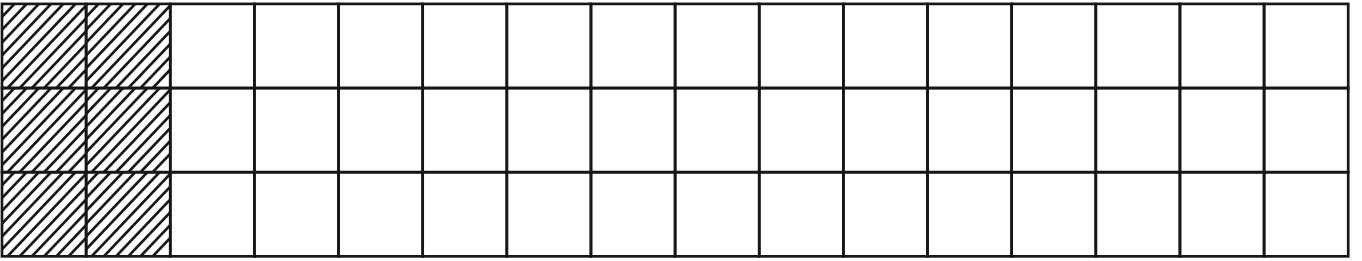
एकावेळी दोन चौकटी रंगवा. मोजा आणि 2 चा पाढा लिहा.

2, 4, 6, _____, _____, _____, _____, _____, _____, _____, _____, _____, _____

Shade 3 blocks at a time. Write multiples of 3.

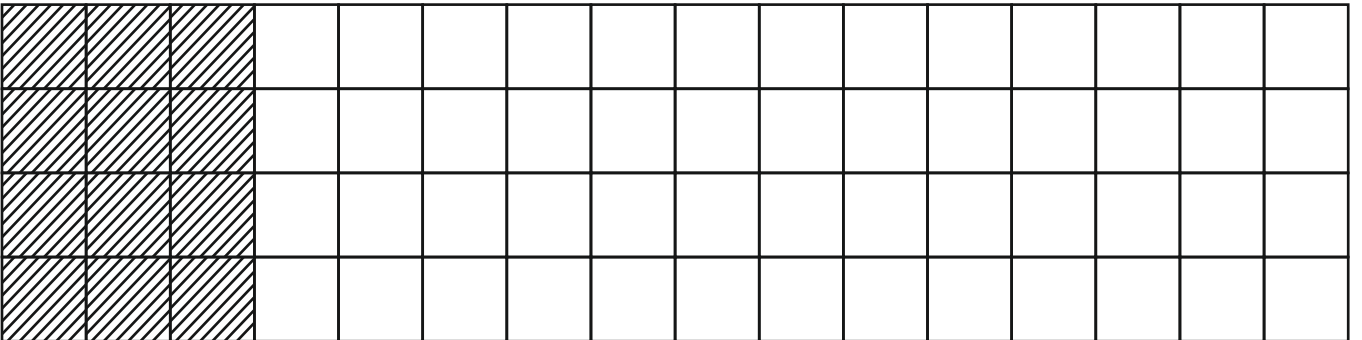
एकावेळी 3 चौकटी रंगवा आणि 3 चा पाढा लिहा.

3, 6, _____

Shade 4 blocks at a time and write multiples of 4.

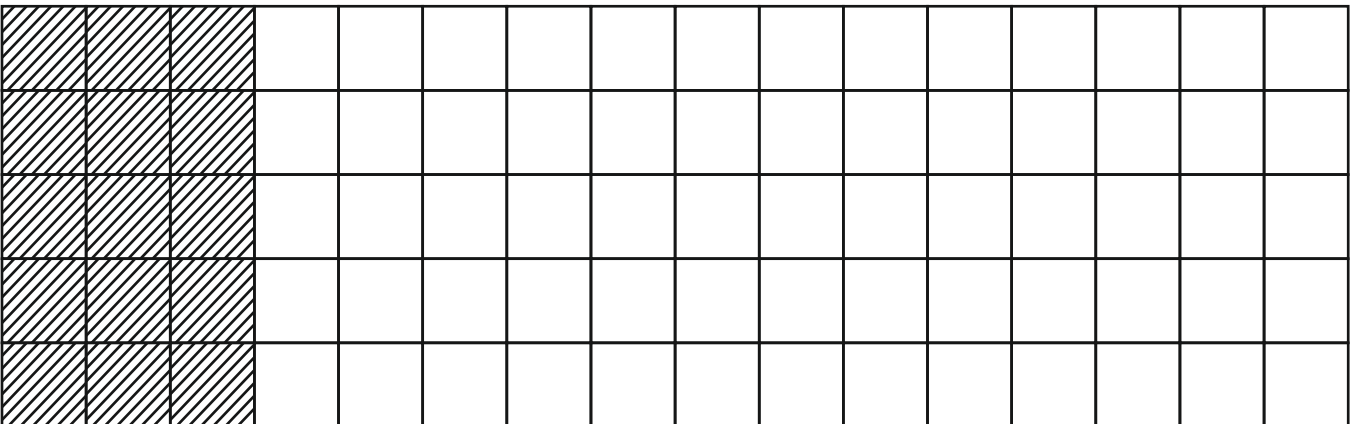
एकावेळी 4 चौकटी रंगवा आणि 4 चा पाढा लिहा.

4, 8, 12, _____

Shade 5 blocks at a time and write multiples of 5.

एकावेळी 5 चौकटी रंगवा आणि 5 चा पाढा लिहा.

5, 10, 15, _____

Write numbers 1 to 100 in the grid.

चौकटीत 1 ते 100 संख्या लिहा.

1									
2									
3									
									100

Circle all multiplies of 2.

Underline all multiplies of 5.

Which numbers are common multiples of 2 and 5 ?

2 च्या विभाज्य संख्यांभोवती गोल करा.

5 च्या विभाज्य संख्यांखाली रेघ ओढा.

2 व 5 चे सामाईक विभाज्य ओळखून येथे लिहा.

.....

.....

Put a cross (X) at the corner of all
multiples of 3. Which numbers are common
multiples of 2 and 3 ?

3 च्या विभाज्य संख्यांच्या चौकटीत बाजूला
(x) खूण करा.

2 व 3 चे सामाईक विभाज्य ओळखून येथे लिहा.

.....

.....

Take the given number of unit cubes/ pebbles. See what different groups can be made.
e.g. if you have 6 cubes, you can make groups of 1, 2, 3, 6 cubes.

दिलेल्या संख्येइतके एकक ठोकळे घ्या. कोणकोणते गट त्यातून बनवता येतात ते पहा.
उदा. तुमच्याकडे 6 ठोकळे असतील, तर तुम्ही 1, 2, 3, 6 असे गट तयार करू शकता.

Number संख्या	Different groups we can make (Factors) कोणकोणते गट बनवता येतात (अवयव)
6	1, 2, 3, 6
8	
10	
12	
15	
24	
36	
20	
30	

Write 10 multiples of 2 :

2 चे 10 विभाज्य लिहा.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Write 10 multiples of 3 :

3 चे 10 विभाज्य लिहा.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Write common multiples of 2 and 3

2 व 3 चे सामाईक विभाज्य लिहा.

--	--	--	--	--

Write the smallest number of the list of common multiples of 2 and 3.

This is LCM (Least Common Multiple) of 2 and 3

2 आणि 3 च्या सामाईक विभाज्यांपैकी सर्वात लहान विभाज्य लिहा.

हा 2 आणि 3 चा लघुत्तम सामाईक विभाज्य आहे - ल.सा.वि.

--

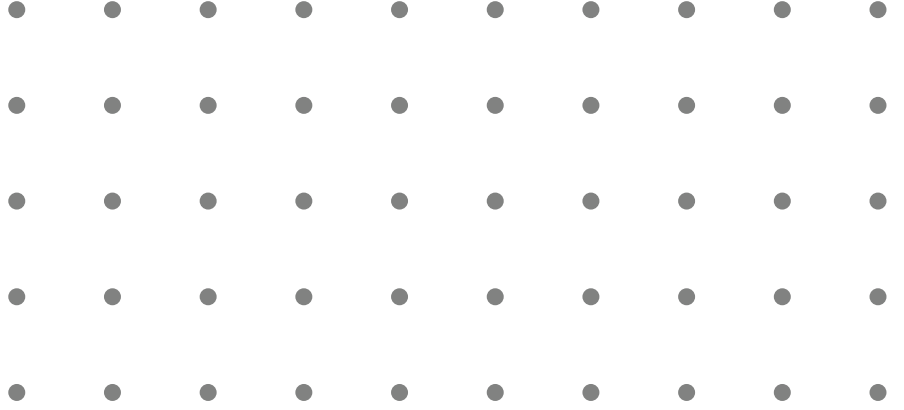
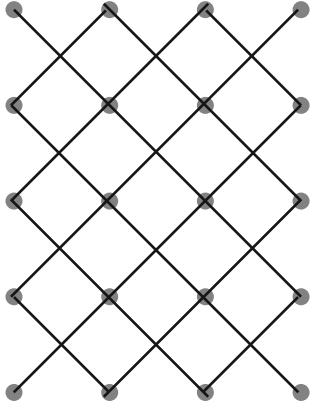
Write multiples of given numbers and find their LCM :

दिलेल्या संख्यांचे विभाज्य लिहा आणि त्यांचा लसावि शोधा.

Numbers संख्या	Multiples विभाज्य	LCM लसावि
2		
5		
3		
6		
4		
6		

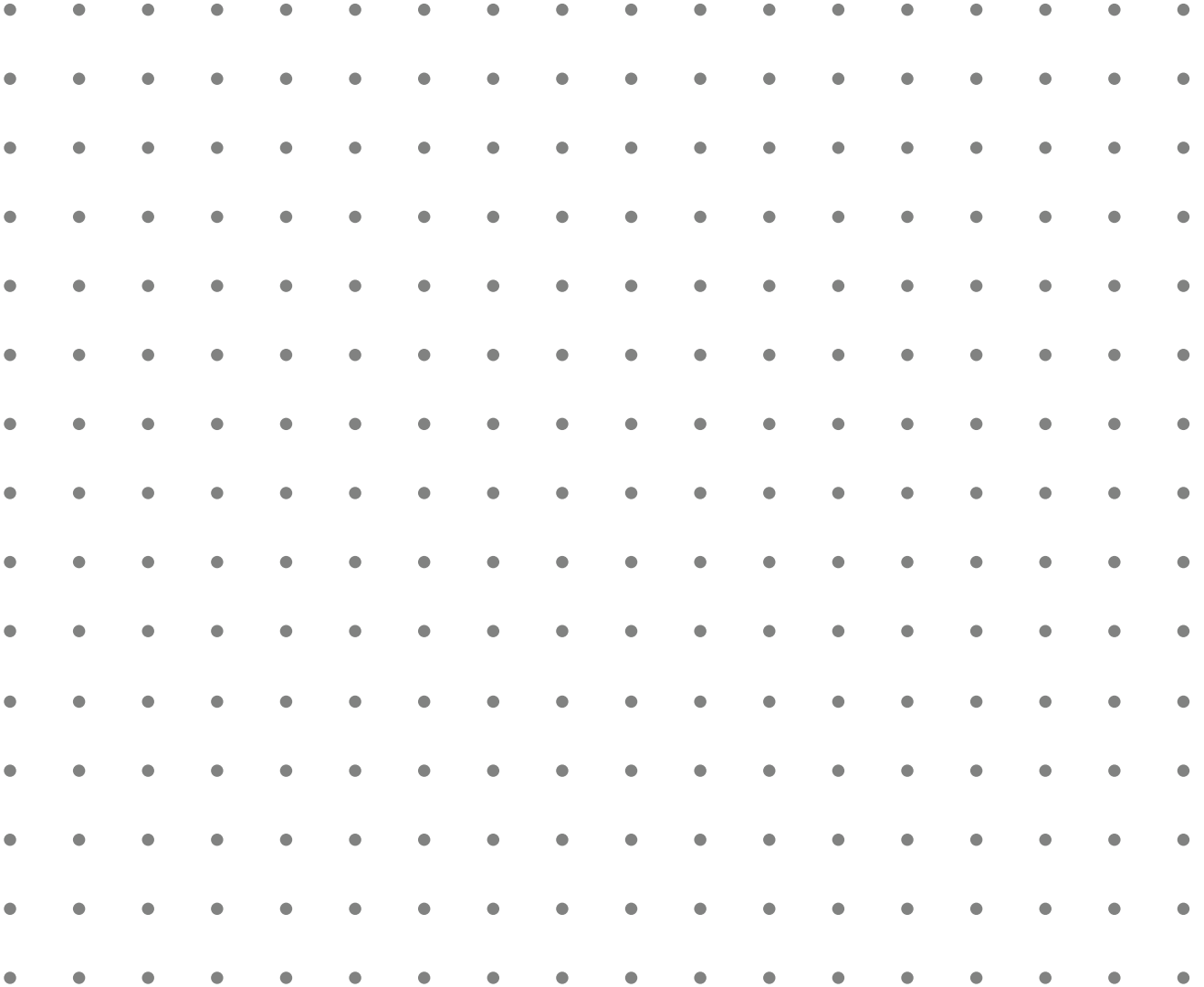
Complete the pattern by joining dots.

बिंदू जोड़ून आकृतीबंध पूर्ण करा.

Create your own patterns.

तुमचे स्वतःचे आकृतीबंध काढा.

Match the following names with pictures :

खालील नावे आणि आकृत्या यांच्या योग्य जोड्या लावा.

Point

बिंदू

Ray

किरण

Line

रेषा

Line segment

रेषाखंड

Draw any three points and label them.

कोणतेही तीन बिंदू काढा आणि त्यांना नावे द्या.

Draw a point and draw lines through it. How many lines can you draw through a single point ?

एक बिंदू काढा. त्यामधून जाणाऱ्या रेषा काढा. एका बिंदूतून तुम्ही किती रेषा काढू शकता?

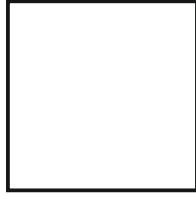
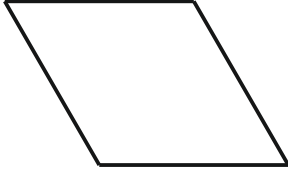
Draw two points and name them. Draw lines passing through both points.

How many lines can you draw ?

दोन बिंदू काढा. त्यांना नावे द्या. त्या दोन्ही बिंदूंमधून जाणाऱ्या रेषा काढा. अशा किती रेषा तुम्ही काढू शकता?

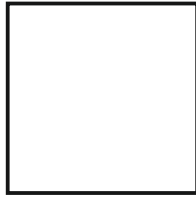
Compare the two figures and fill in the blanks with the words 'same/different.'
(Measure lengths and angles if necessary)

दोन आकृत्यांची तुलना करा. गाळलेल्या जागी समान/वेगवेगळे हे शब्द भरा. गरज वाटल्यास बाजू आणि कोन मोजा.

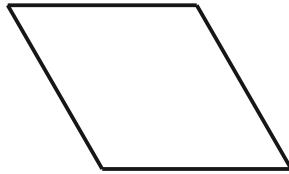
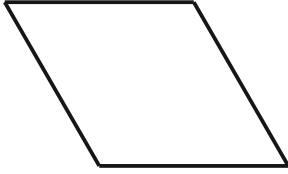
Sides are same.
Angles are different.

बाजू समान आहेत.
कोन वेगवेगळे आहेत.

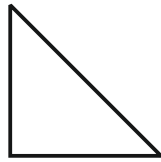
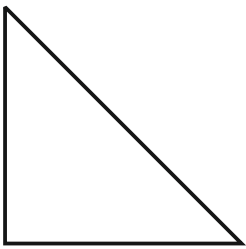
Sides are _____.
Angles are _____.

बाजू _____ आहेत.
कोन _____ आहेत.

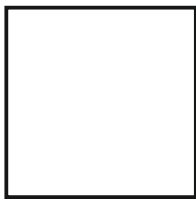
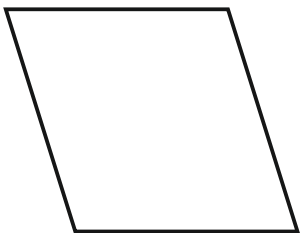
Sides are _____.
Angles are _____.

बाजू _____ आहेत.
कोन _____ आहेत.

Sides are _____.
Angles are _____.

बाजू _____ आहेत.
कोन _____ आहेत.

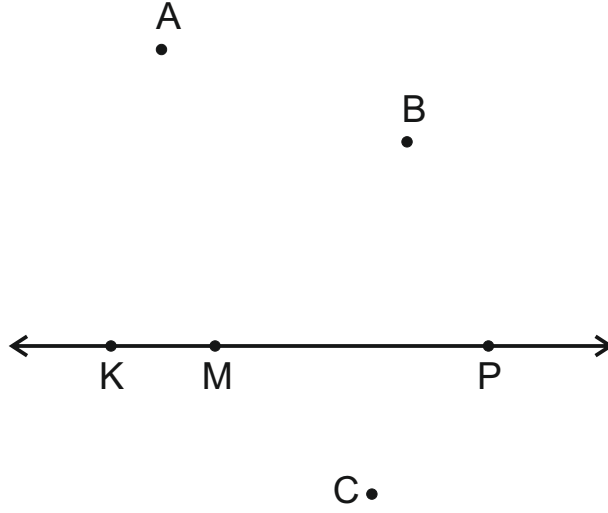

Sides are _____.
Angles are _____.

बाजू _____ आहेत.
कोन _____ आहेत.

Observe the figures and answer the questions :

आकृत्यांचे निरीक्षण करा आणि प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

1) How many points are drawn in the figure?

आकृतीत किती बिंदू काढलेले आहेत?

2) Name each point :

प्रत्येक बिंदूचे नाव लिहा -

3) Name the line KP in two more ways :

KP रेषेचे नाव आणखी दोन प्रकारे लिहा.

4) Observe the difference between points A, B, C and points K, M, P. What is the difference?

बिंदू A, B, C आणि बिंदू K, M, P यातील फरकाचे निरीक्षण करा. फरक लिहा.

5) Write the names of collinear points :

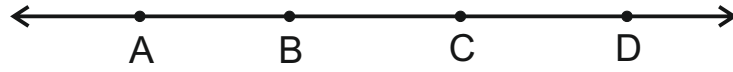
एकरेषीय बिंदूंची नावे लिहा -

6) Write the names of non-collinear points :

नैकरेषीय बिंदूंची नावे लिहा -

Write the names of all line segments in the following figure :

खालील आकृतीतील सर्व रेषाखंडांची नावे लिहा.

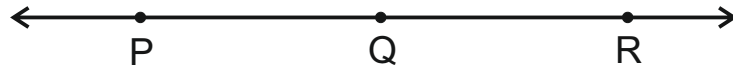

.....

.....

Write the names of rays :

किरणांची नावे लिहा.

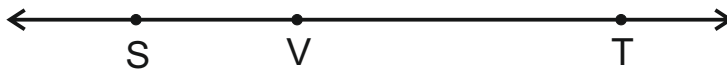
.....

.....

Write the names of collinear points :

एकरेषीय बिंदूंची नावे लिहा.

R
•

P
•

N
•

.....

Measure the length of the given line segments using a ruler. Write the length.

पट्टीचा वापर करून दिलेल्या रेषाखंडाची लांबी मोजा व लिहा.

A ————— B

length of AB = 7 cm

AB ची लांबी = 7 सेमी

E ————— F

length of EF =

EF ची लांबी =

I
|
|
|
|
|
|
J

length of IJ =

IJ ची लांबी =

C ————— D

length of CD =

CD ची लांबी =

G ————— H

length of GH =

GH ची लांबी =

L
|
|
|
|
K

length of KL =

KL ची लांबी =

N
|
|
|
|
|
|
M

length of MN =

MN ची लांबी =

Draw line segments of the given lengths :

दिलेल्या लांबीचा रेषाखंड काढा.

length of AB = 7 cm

AB ची लांबी = 7 सेमी

A ————— B

length of BC = 6 cm

BC ची लांबी = 6 सेमी

length of DE = 2 cm

DE ची लांबी = 2 सेमी

length of XY = 4 cm

XY ची लांबी = 4 सेमी

length of PQ = 5 cm

PQ ची लांबी = 5 सेमी

length of LM = 1 cm

LM ची लांबी = 1 सेमी

length of RS = 9 cm

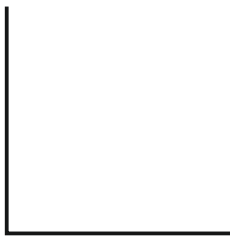
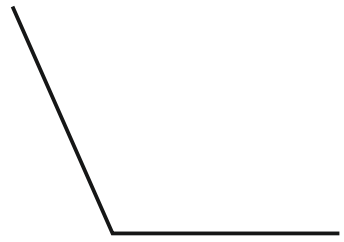
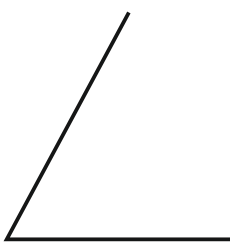
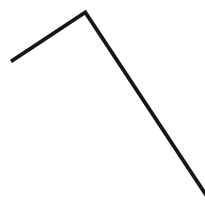
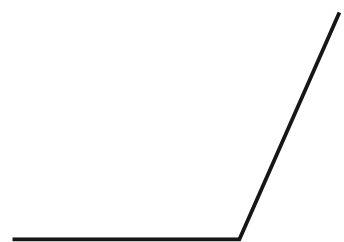
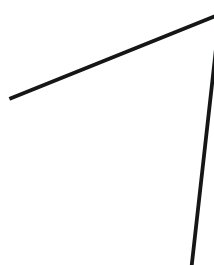
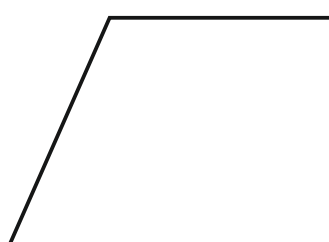
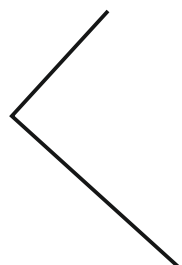
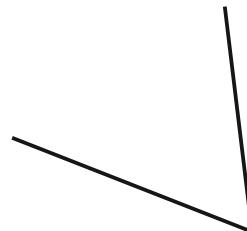
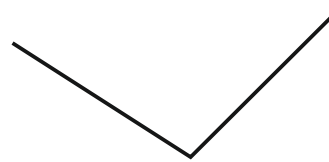
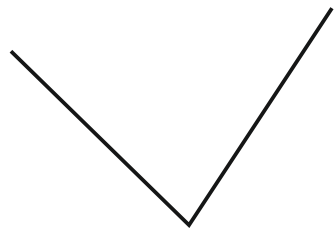
RS ची लांबी = 9 सेमी

length of OP = 3 and a half cm

OP ची लांबी = साडेतीन सेमी

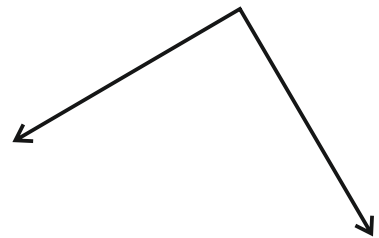
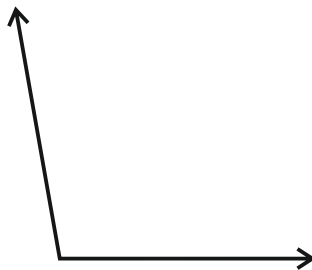
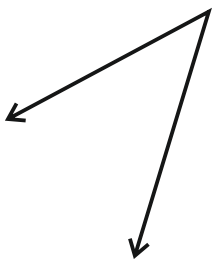
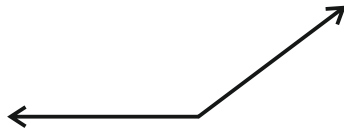
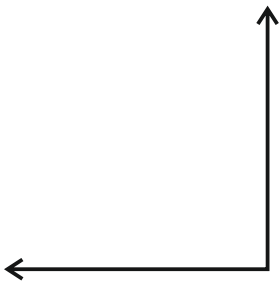
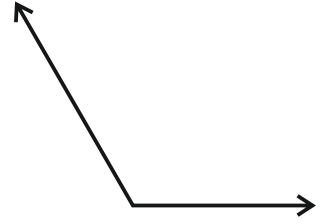
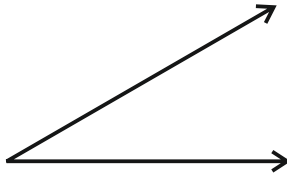
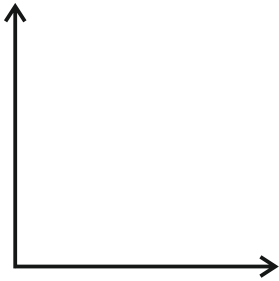
Write the type of each angle (Right angle, Acute angle, Obtuse angle)

प्रत्येक कोनाचा प्रकार लिहा (काटकोन, लघुकोन, विशालकोन)

 Right angle काटकोन	 	
 	 	
 	 	
 	 	

Measure the following angles using a protractor :

कोनमापकाचा वापर करून दिलेले कोन मोजा.

Draw angles of the given measures :

दिलेल्या मापाचे कोन काढा.

90°

120°

60°

30°

40°

150°